

PRZEGLĄD WYBORCZY

Biuletyn informacyjny

1-2/2011

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

ISSN 1507-983X

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

00-902 Warszawa, ul. Wiejska 10

Opracowanie - Alicja Kicińska oraz zespół w Krajowym Biurze Wyborczym

Redakcja – Kazimierz Wojciech Czaplicki, kierownik Biura

Skład komputerowy – Elżbieta Cieślak

Oddano do druku – kwiecień 2011 r.

*Przy wykorzystaniu informacji zawartych w „Przeglądzie wyborczym” Krajowe Biuro
Wyborcze będzie wdzięczne za każdorazowe wskazanie źródła informacji.*

Oficjalna strona Państwowej Komisji Wyborczej w Internecie

www.pkw.gov.pl

SPIS TREŚCI	Str.
* Posiedzenia Państwowej Komisji Wyborczej	4
* wybory samorządowe w toku kadencji	4
* wybory uzupełniające do Senatu w okręgu wyborczym nr 37	18
* Współdziałanie i wymiana doświadczeń	26
* Informacje prawne	27
* ustawa - Kodeks wyborczy, ustawa - Przepisy wprowadzające Kodeks wyborczy	27
* wybrane rozstrzygnięcia sądów w sprawach protestów wyborczych dotyczących wyborów samorządowych w 2010 r.	28

POSIEDZENIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Państwowa Komisja Wyborcza odbyła 6 posiedzeń w dniach 10, 17, 24 stycznia oraz 7, 14 i 24 lutego 2011 r.

- * Państwowa Komisja Wyborcza uchwaliła wytyczne dla komisarzy wyborczych oraz terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych dotyczące przygotowania i przeprowadzenia wyborów do rad oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w toku kadencji w latach 2011-2014. Ustaliła ponadto odrębnymi uchwałami stosowane w tych wyborach wzory urzędowych formularzy i druków wyborczych, a także warunki i sposób wykorzystywania techniki elektronicznej.

WYTYCZNE DLA KOMISARZY WYBORCZYCH ORAZ TERYTORYALNYCH I OBWODOWYCH KOMISJI WYBORCZYCH, DOTYCZĄCE PRZYGOTOWANIA I PRZEPROWADZANIA WYBORÓW DO RAD GMIN, RAD POWIATÓW, SEJMIKÓW WOJEWÓDZTW, RADY M. ST. WARSZAWY I RAD DZIELNIC M. ST. WARSZAWY ORAZ WYBORÓW WÓJTÓW, BURMISTRZÓW I PREZYDENTÓW MIAST W TOKU KADENCJI W LATACH 2010-2014.

1. Ilekroć w niniejszych wytycznych jest mowa o:

- 1) Ordynacji wyborczej — należy przez to rozumieć ustawę z dnia 16 lipca 1998 r. — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1190);
- 2) ustawie o wyborze wójta — należy przez to rozumieć ustawę z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1191);
- 3) ustawie o samorządzie gminnym — należy przez to rozumieć ustawę 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

(Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.¹⁾);

- 4) radzie — należy przez to rozumieć radę gminy, radę powiatu, sejmik województwa, Radę m. st. Warszawy i rady dzielnic m. st. Warszawy;
- 5) wólcie — należy przez to rozumieć także burmistrza i prezydenta miasta;
- 6) wyborach w toku kadencji — należy przez to rozumieć wybory ponowne, wybory uzupełniające, wybory przedterminowe i wybory do nowych rad;
- 7) wyborach ponownych — należy przez to rozumieć wybory ponowne do rad i wybory ponowne wójtów;
- 8) wyborach przedterminowych — należy przez to rozumieć wybory przedterminowe do rad i wybory przedterminowe wójtów.

2. Wybory w toku kadencji przeprowadza się stosując:

- 1) odpowiednio wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej ustalone dla wyborów przeprowadzonych w związku z upływem kadencji, za wyjątkiem wytycznych dotyczących przekazywania Państwowej Komisji Wyborczej danych o liczbie osób uprawnionych do głosowania oraz o liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania, w trakcie głosowania;
- 2) wzory urzędowych formularzy i druków wyborczych ustalone dla wyborów przeprowadzanych w związku z upływem kadencji, z uwzględnieniem

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675.

wzorów ustalonych uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia r. w sprawie ustalenia wzorów urzędowych formularzy oraz druków wyborczych stosowanych w wyborach ponownych, uzupełniających, przedterminowych, wyborach do nowych rad i w wyborach przedterminowych wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M. P. Nr ..., poz. ...);

- 3) wzory zgłoszenia kandydatów na członków komisji wyborczych ustalone uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 4 września 2006 r. w sprawie sposobu zgłaszania kandydatów na członków komisji wyborczych, wzoru zgłoszenia oraz zasad powoływania terytorialnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m. st. Warszawy (M. P. Nr 61, poz. 641, z późn. zm.²⁾).
3. Druki ustalone dla wyborów w związku z upływem kadencji stosuje się po dokonaniu stosownych zmian redakcyjnych oraz zmian związanych z rodzajem wyborów.
4. W wyborach w toku kadencji terytorialne i obwodowe komisje wyborcze oraz komisarze wyborczy mogą korzystać ze wspomagania informatycznego. Zasady korzystania ze wspomagania informatycznego określa odrębna uchwała.

I. Zadania komisarzy wyborczych

1. Ogólne zadania.

Stosownie do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie określenia właściwości terytorialnej komisarzy wyborczych, właściwości rzeczowej w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowojejewódzkim oraz trybu pracy komisarzy wyborczych (M. P. Nr 13, poz. 225, z późn. zm.³⁾), zadania związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów wykonują komisarze wyborczy zgodnie z ich właściwością terytorialną.

²⁾ Zmiany wymienionej uchwały zostały ogłoszone w M. P. z 2006 r. Nr 68, poz. 701, z 2007 r. Nr 5, poz. 67 oraz z 2010 r. Nr 68, poz. 857 i Nr 73, poz. 928.

³⁾ Zmiany wymienionej uchwały zostały ogłoszone w M. P. z 2002 r. Nr 37, poz. 589, z 2004 r. Nr 6, poz. 114 oraz z 2010 r. Nr 68, poz. 856.

W wyborach w toku kadencji nie są ustalane zbiorcze wyniki wyborów na obszarze województwa. W związku z tym, podanie do publicznej wiadomości wyników wyborów (do rady lub wyborów wójta) oraz ogłoszenie obwieszczenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym należy do kompetencji właściwego terytorialnie komisarza wyborczego.

Komisarze wyborczy, zgodnie z właściwością terytorialną:

- 1) współdziałają z wojewodą w sprawach związanych z zarządzeniem wyborów oraz w sprawach związanych z wygaśnięciem i obsadzeniem mandatów radnych, a także w sprawach związanych z wygaśnięciem mandatu wójta;
- 2) czuwają nad prawidłowym wykonywaniem przez właściwe organy — stosownie do rodzaju wyborów — zadań wymienionych w art. 203a Ordynacji wyborczej (utworzenie obwodów głosowania, powołanie obwodowych komisji wyborczych, sporządzenie spisów wyborców, podział na okręgi wyborcze). Jeżeli zadania wyborcze wymienione w tym artykule nie są wykonywane w terminie, w sposób zgodny z prawem, po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu ich wykonania, komisarz wyborczy wydaje postanowienie w sprawie wykonania zastępczego;
- 3) sprawują nadzór nad przestrzeganiem prawa wyborczego, w tym nad zgodnością z prawem czynności wykonywanych przez terytorialne i obwodowe komisje wyborcze,
- 4) podają do publicznej wiadomości wyniki wyborów oraz ogłaszają je w wojewódzkim dzienniku urzędowym, a także wykonują inne czynności powierzone im przepisami prawa;
- 5) uczestniczą w postępowaniach w sprawach protestów wyborczych. Kopie orzeczeń sądów o nieważności wyborów lub nieważności wyboru radnego (wraz z uzasadnieniem) komisarze wyborczy przesyłają do Państwowej Komisji Wyborczej.

2. Przyjmowanie zawiadomień o utworzeniu komitetu wyborczego.

W wyborach ponownych mogą uczestniczyć wyłącznie komitety wyborcze utworzone dla wyborów, przeciwko ważności których wniesiono zasadny protest. Udział innych

komitetów wyborczych w takich wyborach jest dopuszczalny jedynie wówczas, jeżeli z orzeczenia sądu wynika, że należy powtórzyć również czynności związane z przyjmowaniem zawiadomień o utworzeniu komitetu wyborczego.

W wyborach uzupełniających, wyborach przedterminowych oraz wyborach do nowych rad mogą uczestniczyć tylko komitety wyborcze utworzone dla zarządzonych wyborów do określonej rady lub wyborów wójta.

Jeśli wybory przedterminowe w danej gminie są jednocześnie wyborami do rady i wyborami wójta to utworzone dla udziału w tych wyborach komitety wyborcze mogą zgłaszać kandydatów na radnych i kandydatów na wójta.

W wyborach uzupełniających, wyborach przedterminowych, wyborach do nowych rad wszystkie komitety wyborcze (w tym również komitety wyborcze partii politycznych i koalicyjne komitety wyborcze) zawiadamiają o swoim utworzeniu komisarza wyborczego, którego właściwość terytorialna obejmuje jednostkę samorządu terytorialnego, w której odbywają się wybory (art. 64j Ordynacji wyborczej).

Zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego muszą spełniać takie same wymogi, jak zawiadomienia składane w wyborach przeprowadzanych w związku z upływem kadencji z tym, że:

- 1) zawiadomienia składa się w terminie ustalonym w kalendarzu wyborczym stanowiącym załącznik odpowiednio do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów lub zarządzenia wojewody;
- 2) komitety wyborcze wyborców nie zbierają podpisów wyborców popierających utworzenie komitetu wyborczego.

Komisarze wyborczy wydają postanowienia w sprawie zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, stosując odpowiednio art. 64i Ordynacji wyborczej.

Komisarze wyborczy zwrócą uwagę, aby w kalendarzu wyborczym stanowiącym załącznik do zarządzenia wojewody o przeprowadzeniu wyborów ujęta była czynność dotycząca zawiadomienia komisarza wyborczego o utworzeniu komitetu wyborczego.

3. Przyjmowanie sprawozdań finansowych komitetów wyborczych.

Pełnomocnik finansowy każdego komitetu wyborczego uczestniczącego w wyborach uzupełniających, w wyborach przedterminowych oraz w wyborach nowych rad obowiązany jest do złożenia komisarzowi wyborczemu sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 84 ust. 2 Ordynacji wyborczej.

Komitet wyborczy uczestniczący w wyborach ponownych, w których prowadzona jest kampania wyborcza (tj. gdy w wyborach ponownych przeprowadza się głosowanie), składa oddzielne sprawozdanie finansowe z wyborów poprzedzających wybory ponowne i oddzielne sprawozdanie finansowe o przychodach i wydatkach związanych z udziałem w wyborach ponownych. Sprawozdania finansowe z wyborów ponownych składa się właściwemu komisarzowi wyborczemu (art. 84 ust. 2a Ordynacji wyborczej).

W przypadku gdy komitet wyborczy nie pozyskiwał i nie wydatkował środków, pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego może złożyć komisarzowi wyborczemu oświadczenie zastępujące sprawozdanie finansowe. Do postępowania z oświadczeniami stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące sprawozdań finansowych.

Komisarze wyborczy przyjmując sprawozdania finansowe wykonują czynności, o których mowa w art. 84 ust. 6, art. 84a ust. 1-4a, 7 i 8, art. 84b ust. 2, art. 84c oraz art. 84d ust. 4 i 5 Ordynacji wyborczej.

Wydatki komitetu wyborczego uczestniczącego w wyborach uzupełniających, przedterminowych lub w wyborach ponownych, w których prowadzona jest kampania wyborcza, są ograniczone limitami wydatków na kampanię wyborczą, wyliczonymi w sposób określony w art. 83e ust. 2 i 3 Ordynacji wyborczej (lub w art. 24 ust. 5 ustawy o wyborze wójta). Limit wydatków w wyborach uzupełniających i ponownych wylicza się uwzględniając liczbę mandatów w okręgu, w którym komitet zarejestrował kandydatów, bez względu na liczbę mandatów podlegających obsadzeniu.

Komisarze wyborczy przekazują Państwowej Komisji Wyborczej kserokopie sprawozdań finansowych złożonych przez komitety wyborcze partii politycznych

i koalicyjne komitety wyborcze (bez załączonych do sprawozdań dokumentów) oraz postanowienia wydane w sprawie tych sprawozdań.

II. Wybory ponowne

1. Wybory przeprowadza się poczynając od czynności wskazanej w postanowieniu sądu, stwierdzającym nieważność wyborów lub nieważność wyboru radnego (art. 61 ust. 2 Ordynacji wyborczej). Jeżeli orzeczenie sądu nie zawiera wskazań, co do czynności od których należy ponowić postępowanie wyborcze, bądź budzi wątpliwości, czy dla przeprowadzenia wyborów powinny zostać powołane nowe komisje wyborcze lub sporządzone nowe spisy wyborców, komisarz wyborczy występuje do sądu o uzupełnienie postanowienia lub o rozstrzygnięcie wątpliwości co do jego treści (art. 351 § 1 i art. 352 Kodeksu postępowania cywilnego w związku z art. 61 ust. 2 i art. 63 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej).
2. Odwołanie się w art. 62 ust. 2 Ordynacji wyborczej do odpowiedniego stosowania w wyborach ponownych art. 26 tej ustawy oznacza, że wojewoda wydaje zarządzenie o wyborach ponownych po zasięgnięciu opinii komisarza wyborczego. Wojewoda obowiązany jest zarządzić wybory w ciągu 7 dni od zakończenia postępowania sądowego (art. 62 ust. 1 Ordynacji wyborczej). Data tych wyborów musi przypadać w okresie 90 dni od dnia zakończenia postępowania sądowego, jednakże kalendarz wyborczy może przewidywać skrócone — w rozsądnym wymiarze — terminy wykonania niektórych czynności wyborczych. Komisarz wyborczy współdziała i zapewnia stosowną pomoc wojewodzie w sprawach związanych z zarządzeniem wyborów i ustaleniem czynności postępowania wyborczego. W kalendarzu wyborczym muszą być uwzględnione nie tylko te czynności, które wskazał w postanowieniu sąd, ale także inne, będące następstwem czynności wskazanych przez sąd (np. podanie do wiadomości wyborców informacji o numerze i granicach okręgu, siedzibie komisji, a także danych o kandydatach). Komisarze wyborczy udzielają potrzebnej pomocy komisjom wyborczym organizując szkolenia, udzielając wyjaśnień prawnych oraz pomocy w sprawach organizacyjnych.

3. Dla przeprowadzenia wyborów ponownych nie powołuje się nowych komisji chyba, że podstawą unieważnienia wyborów były zarzuty odnoszące się do komisji wyborczych (art. 63 ust. 1a i 2 Ordynacji wyborczej). W takim przypadku terytorialną komisję wyborczą powołuje się spośród kandydatów zgłoszonych przez pełnomocników tych komitetów wyborczych, które miały prawo zgłosić kandydatów w wyborach unieważnionych, a obwodowe komisje wyborcze — spośród kandydatów zgłoszonych przez pełnomocników tych komitetów wyborczych, które mają zarejestrowane listy kandydatów na radnych lub zarejestrowanego kandydata na wójta. Do powoływania komisji stosuje się zasady określone w wyżej wymienionej uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 4 września 2006 r.

W skład nowej komisji wyborczej powołanej na wybory ponowne nie mogą wchodzić osoby, które były członkami rozwiązanej komisji.

4. Głosowanie w wyborach ponownych przeprowadza się na podstawie tych samych spisów wyborców, które były sporządzone w związku z wyborami unieważnionymi chyba, że podstawą unieważnienia wyborów były nieprawidłowości w spisie wyborców; w takim przypadku sporządza się nowy spis wyborców.

Z uwagi na zmiany demograficzne spis wyborców sporządzony w związku z wyborami unieważnionymi musi być aktualizowany przed wyborami ponownymi. Jednakże aktualizacja ta może obejmować wyłącznie osoby, które pomiędzy wyborami unieważnionymi, a wyborami ponownymi ukończyły 18 lat oraz osoby, które w tym okresie zmarły lub utraciły czynne prawo wyborcze. Analogiczne zasady należy stosować w przypadku sporządzania nowych spisów wyborców na wybory ponowne.

5. Przy czynnościach wykonywanych w wyborach ponownych mogą być obecni pełnomocnicy komitetów wyborczych, których kandydaci kandydują w okręgu wyborczym, w którym czynności są powtarzane. Dotyczy to również mężów zaufania.
6. Druki, formularze i inne dokumenty (karty do głosowania, protokoły sporządzane przez komisje wyborcze, obwieszczenia) należy oznaczyć adnotacją informującą,

że dotyczą wyborów ponownych. Treść dokumentów sporządzanych w związku z wykonywaniem wskazanych przez sąd czynności wyborczych należy również dostosować do zakresu czynności wykonywanych w konkretnych wyborach, zapewniając ich spójność z treścią zarządzenia wojewody o wyborach ponownych. Oznacza to m. in., że wypełnia się tylko te części protokołów i zestawień, które zawierają informacje i dane dotyczące czynności przeprowadzonych w tych wyborach.

7. Komisje wyborcze mają obowiązek wywieszenia jednego egzemplarza odpowiednio protokołu głosowania i protokołu z wyborów w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców (art. 64 Ordynacji wyborczej). W celu zapewnienia wyborcom zrozumiałej informacji o zakresie wyborów ponownych komisja podaje w protokole, w rubryce „Uwagi” bądź w dołączonej do protokołu odrębnej notatce, wyjaśnienie o wykonanych czynnościach (dotyczy to np. ponownego losowania celem ustalenia, któremu kandydatowi przypada mandat, przeliczenia głosów itp.).
8. Właściwy terytorialnie komisarz wyborczy sporządza obwieszczenie o wynikach przeprowadzonych wyborów ponownych i ogłasza je w wojewódzkim dzienniku urzędowym oraz podaje do wiadomości wyborców na obszarze działania rady, do której wybory były przeprowadzone.

III. Wybory uzupełniające w gminach do 20 tys. mieszkańców

1. Wybory uzupełniające zarządza się i przeprowadza w ciągu 3 miesięcy od daty stwierdzenia przez radę wygaśnięcia mandatu, a jeżeli uchwała rady o stwierdzeniu wygaśnięcia mandatu została zaskarżona do sądu administracyjnego i w wyniku wyroku sądu administracyjnego zachodzi konieczność przeprowadzenia wyborów uzupełniających — w ciągu 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku.
2. Zarządzenie wojewody o wyborach podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym najpóźniej w 60 dniu przed dniem wyborów; w zarządzeniu podaje się także liczbę wybieranych radnych. Ustawowe terminy wykonania czynności wyborczych

nie mogą być skracane. Kalendarz wyborczy powinien obejmować wszystkie czynności wyborcze, jak w wyborach związanych z upływem kadencji z wyjątkiem nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych (art. 76 ust. 2b Ordynacji wyborczej). W kalendarzu wyborczym należy wskazywać czynności dostosowane do przeprowadzanych wyborów np. zamiast powołania terytorialnych komisji wyborczych — powołanie Gminnej Komisji Wyborczej w

W wyborach uzupełniających wykonuje się takie same czynności, jak w wyborach przeprowadzanych w związku z upływem kadencji, z uwzględnieniem zasad zawiadamiania o utworzeniu komitetów wyborczych wskazanych w pkt I.2. oraz zasad nadawania numerów zarejestrowanym listom kandydatów wskazanych w pkt III.3.

Dla każdego wyborów uzupełniających są sporządzane nowe spisy wyborców. Komisje wyborcze powołuje się zgodnie z zasadami ustalonymi wyżej wskazaną uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 4 września 2006 r.

3. Komisja terytorialna sprawdza w czasie zgłoszenia list kandydatów na radnych, czy wykaz podpisów wyborców popierających zgłoszenie listy wyraźnie wskazuje, że dotyczy on wyborów uzupełniających do danej rady. Bada ponadto, czy na liście zgłoszono wymaganą liczbę kandydatów. Należy pamiętać, iż stosownie do art. 98 ust. 2 pkt 1 Ordynacji wyborczej, lista kandydatów może zawierać najwyżej tyle nazwisk, ilu radnych wybiera się w okręgu w konkretnych wyborach. Np. jeżeli w wyborach uzupełniających w 4-mandatowym okręgu wybiera się 1 radnego, każda zgłoszona lista może zawierać tylko po 1 kandydacie.
4. Komisja terytorialna nadaje, w terminie określonym w kalendarzu wyborczym, zarejestrowanym listom numery w drodze losowania, poczynając od numeru 1, stosując odpowiednio przepisy art. 64o ust. 7 i 8 Ordynacji wyborczej.
5. W treści karty do głosowania komisja terytorialna zamieszcza informację, że jest to karta do głosowania w wyborach uzupełniających do danej rady.
6. Jeżeli w wyniku wyborów uzupełniających mandat nie zostanie obsadzony, wybory uzupełniające powtarza się między 6 a 9 miesiącem od daty wyborów

uzupełniających, w których mandat został nieobsadzony (art. 193 ust. 2 Ordynacji wyborczej). W takiej sytuacji komisarz wyborczy występuje do wojewody o zarządzenie wyborów.

7. W przypadku, gdy w wyborach uzupełniających do rady gminy, mimo upływu terminu zawiadomienia komisarza wyborczego o utworzeniu komitetów wyborczych i zamiarze zgłaszania kandydatów na radnego nie zgłosił się żaden komitet wyborczy i w związku z tym nie została powołana gminna komisja wyborcza, komisarz wyborczy na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 1 i 8 Ordynacji wyborczej, w ramach sprawowania nadzoru, powinien wydać obwieszczenie o przyczynach nieprzeprowadzenia wyborów w okręgu z jednoczesną informacją, że zgodnie z art. 193 ust. 2 Ordynacji wyborczej wybory takie zostaną powtórzone między 6 a 9 miesiącem licząc od daty tych wyborów. Obwieszczenie takie podlega opublikowaniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym oraz podaniu do publicznej wiadomości wyborców poprzez rozplakatowanie na terenie właściwego okręgu wyborczego.
8. Wyborów uzupełniających nie przeprowadza się, jeżeli ich data przypadałaby w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji rady (art. 193 ust. 4 Ordynacji wyborczej).

IV. Uzupelnianie skladow rad gmin w gminach powyzej 20 tys. mieszkancow, rad powiatow, sejmikow wojewodztw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m. st. Warszawy

1. W razie wygaśnięcia mandatu uzupełnienie składu rady następuje przez wstąpienie na opróżnione miejsce kandydata z tej samej listy, który w wyborach uzyskał kolejno największą liczbę głosów, a nie utracił prawa wybieralności. Gdyby natomiast dwaj kandydaci uzyskali równą liczbę głosów, mandat uzyskuje ten kandydat, którego nazwisko jest umieszczone na liście w pierwszej kolejności (art. 194 ust. 1 Ordynacji wyborczej).
2. Jeżeli uzupełnienie składu rady w trybie art. 194 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej nie było możliwe, w wyniku czego skład rady zmniejszył się o ponad 1/5, wojewoda zarządza wybory uzupełniające do tej rady. Informację o wystąpieniu

takiej sytuacji komisarz wyborczy niezwłocznie przekazuje wojewodzie. W wyborach uzupełniających w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, w powiatach, w województwach, w m. st. Warszawie i w dzielnicach m. st. Warszawy stosuje się odpowiednio tryb postępowania omówiony w pkt III niniejszych wytycznych z tym, że numery zarejestrowanym listom nadają:

- 1) terytorialne komisje wyborcze — w wyborach do rad w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, w wyborach Rady m. st. Warszawy i wyborach do rad dzielnic m. st. Warszawy;
 - 2) właściwi terytorialnie komisarze wyborczy — w wyborach do rad powiatów;
 - 3) komisarze wyborczy wykonujący zadania ogólnowojevodzkie — w wyborach do sejmików województw, stosując odpowiednio przepisy art. 64o Ordynacji wyborczej.
3. W podziale mandatów w wyborach uzupełniających w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, w powiatach, w województwach, w m. st. Warszawie i w dzielnicach m. st. Warszawy biorą udział listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy oddano w wyborach uzupełniających co najmniej 5% ważnie oddanych głosów.
4. Obowiązkiem komisarza wyborczego, zgodnie z art. 182 i 183 w zw. z art. 194 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej, jest podanie do publicznej wiadomości i ogłoszenie w wojewódzkim dzienniku urzędowym zmian w składach rad. Niezbędne jest w związku z tym bieżące współdziałanie komisarzy wyborczych z właściwymi radami, zapewniające systematyczne przekazywanie uchwał dotyczących zmian w składach rad, czuwanie nad poprawnością uchwał rad w tych sprawach oraz udzielanie potrzebnej pomocy prawnej.
5. Nie uzupełnia się składu rady oraz nie przeprowadza się wyborów uzupełniających jeżeli do zakończenia kadencji rady zostało mniej niż 6 miesięcy (art. 194 ust. 1 zdanie trzecie i ust. 3 Ordynacji wyborczej).

V. Wybory przedterminowe

1. Wybory przedterminowe rady.

Przygotowanie i przeprowadzenie wyborów przedterminowych odbywa się, zgodnie z art. 196 Ordynacji wyborczej, na zasadach i w trybie przepisów Ordynacji wyborczej, przy zastosowaniu art. 26 ust. 1 tej ustawy.

Wyborów przedterminowych nie przeprowadza się, jeżeli ich data przypadłaby w okresie 12 miesięcy przed zakończeniem kadencji rady (art. 196 ust. 3 Ordynacji wyborczej).

2. Wybory przedterminowe wójta.

Przygotowanie i przeprowadzenie wyborów przedterminowych wójta odbywa się na zasadach określonych w ustawie o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta oraz w Ordynacji wyborczej (art. 28d ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym).

Wybory przedterminowe wójta są zarządzane w sposób określony w art. 26 Ordynacji wyborczej.

Jeśli w wyborach przedterminowych wybiera się tylko wójta, do zgłoszenia kandydata należy dołączyć wykaz podpisów wyborców popierających zgłoszenie co najmniej w liczbie wskazanej w art. 7 ust. 4 ustawy o wyborze wójta.

Wzór wykazu osób popierających zgłoszenie kandydata na wójta stanowi załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 listopada 2002 r. w sprawie wzoru wykazu osób popierających zgłoszenie kandydata na wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w wyborach przedterminowych (Dz. U. Nr 197, poz. 1664).

W wyborach przedterminowych wójta przeprowadzanych łącznie z wyborami przedterminowymi rady lub z wyborami do nowej rady prawo zgłoszenia kandydatów mają komitety wyborcze, które zarejestrowały listy kandydatów na radnych w co najmniej połowie okręgów wyborczych w danej gminie, przy czym w każdym z tych okręgów liczba zarejestrowanych przez ten komitet kandydatów nie może być mniejsza od liczby radnych wybieranych w tym okręgu (art. 7 ust. 2 ustawy o wyborze wójta). Do zgłoszenia kandydatów na wójta nie dołącza się wówczas wykazu podpisów wyborców popierających zgłoszenie.

Wyborów przedterminowych wójta nie przeprowadza się, jeżeli data tych wyborów miałaby przypaść w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji wójta, jak również wtedy, jeżeli data wyborów miałaby przypaść w okresie dłuższym niż 6 a krótszym niż 12 miesięcy przed zakończeniem kadencji wójta i rada gminy w terminie 30 dni od dnia podjęcia uchwały stwierdzającej wygaśnięcie mandatu wójta podejmie uchwałę o nieprzeprowadzaniu wyborów (art. 28d ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym).

VI. Wybory do nowych rad

1. Do przeprowadzenia wyborów do nowych rad stosuje się art. 26 Ordynacji wyborczej; wybory zarządza Prezes Rady Ministrów i są one przeprowadzane w ciągu 90 dni od dnia utworzenia jednostki samorządu terytorialnego.
2. Wyborów do nowych rad nie przeprowadza się, jeżeli ich data przypadłaby w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji rad (art. 197 ust. 8 Ordynacji wyborczej).

Komisarze wyborczy są obowiązani systematycznie analizować zmiany w podziale terytorialnym i podejmować działania związane ze skutkami tych zmian. Współdziałają także z wojewodami w sprawach związanych z terminowym wykonaniem przez rady obowiązku podejmowania uchwał o wygaśnięciu mandatów, a także w sprawach związanych z zarządzeniem wyborów do rad w związku ze zmianami w podziale terytorialnym państwa.

- * W styczniu i lutym 2011 r. zostały przeprowadzone wybory do 33 rad gmin, w tej liczbie do 4 rad wybory ponowne, a do 29 rad wybory uzupełniające. Ponadto, w związku ze śmiercią wójtów gmin Galewice i Wróblew (woj. łódzkie), Prezes Rady Ministrów zarządził wybory przedterminowe wójtów tych gmin.
 - Zgodnie z przepisami ustaw wyborczych wybory ponowne są przeprowadzone wskutek wygaśnięcia mandatu radnego orzeczonego przez sąd w trybie protestu wyborczego. Wybory uzupełniające przeprowadza się w związku z wygaśnięciem mandatu radnego wskutek zrzeczenia się, śmierci bądź z innych ustawowo określonych przyczyn – do rad w gminach do 20 tys. mieszkańców

w trybie głosowania, a w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców skład rady jest uzupełniany przez wstąpienie na opróżnione miejsce kandydata z tej samej listy, który uzyskał w wyborach kolejno największą liczbę głosów.

Wybory przedterminowe do rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa przeprowadza się w razie rozwiązania rady przez Sejm z powodu powtarzającego się naruszania przez radę Konstytucji lub ustaw. Ponadto, w powiecie i województwie – jeżeli rada powiatu lub sejmik w ciągu 3 miesięcy od ogłoszenia wyników wyborów nie wybiorą swoich organów wykonawczych (zarządów), czego skutkiem jest ich rozwiązanie z mocy prawa; wybory przedterminowe przeprowadza się również wskutek odwołania rady (sejmiku) w referendum przeprowadzonym na podstawie przepisów ustawy o referendum lokalnym.

Wybory przedterminowe wójta (burmistrza, prezydenta miasta) są przeprowadzane wskutek odmowy złożenia ślubowania, zrzeczenia się mandatu, utraty prawa wybieralności lub braku tego prawa w dniu wyborów, naruszenia ustawowych zakazów łączenia funkcji wójta z wykonywaniem określonych funkcji lub prowadzeniem działalności gospodarczej, trwałej niezdolności do pracy orzeczonej przepisami prawa, odwołania w referendum, odwołanie przez Prezesa Rady Ministrów z powodu powtarzającego się naruszenia Konstytucji lub ustaw, zmian w podziale terytorialnym państwa powodujących połączenie lub utworzenie nowej jednostki oraz śmierci osoby pełniącej tą funkcję.

- * W dniu 6 lutego 2011 r. w okręgu wyborczym nr 37 (woj. wielkopolskie) odbyły się wybory uzupełniające do Senatu RP. Państwowa Komisja Wyborcza w obwieszczeniu z dnia 7 lutego 2011 r. podała wyniki wyborów do publicznej wiadomości – są one ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 18 lutego 2011 r. Nr 36, poz. 192, a także podane na stronie www.pkw.gov.pl.

OBWIESZCZENIE
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 7 lutego 2011 r.

**o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
przeprowadzonych w dniu 6 lutego 2011 r.**

Na podstawie art. 209 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360, z późn. zm.⁴) Państwowa Komisja Wyborcza podaje do publicznej wiadomości wyniki wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w województwie wielkopolskim, w okręgu wyborczym nr 37.

Rozdział 1.

Dane ogólne

1. W dniu 6 lutego 2011 r. odbyły się wybory uzupełniające do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w województwie wielkopolskim, w okręgu wyborczym nr 37 obejmującym obszar powiatów: chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, grodziski, międzychodzki, nowotomyski, obornicki, pilski, szamotulski, wągrowiecki, wolsztyński, złotowski.
2. Wybory przeprowadziły: Państwowa Komisja Wyborcza, Okręgowa Komisja Wyborcza w Pile i 495 obwodowych komisji wyborczych.
3. W skład obwodowych komisji wyborczych powołano 3 465 wyborców.

Rozdział 2.

Wyniki głosowania i wyniki wyborów

1. W okręgu wybierano 1 senatora spośród 4 kandydatów.
2. Okręgowa Komisja Wyborcza w Pile ustaliła następujące wyniki głosowania:
 - 1) liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła 609 078,
 - 2) w głosowaniu wzięło udział (liczba wyborców, którym wydano karty do

⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, z 2009 r. Nr 119, poz. 999 oraz z 2010 r. Nr 212, poz. 1385.

głosowania) 38 429 wyborców,

- 3) frekwencja wyborcza wyniosła 6,31%,
- 4) liczba kart ważnych wyniosła 38 416,
- 5) liczba kart ważnych z głosami nieważnymi wyniosła 678, co stanowi 1,76% ogólnej liczby kart ważnych,
- 6) liczba kart ważnych z głosami ważnymi wyniosła 37 738, co stanowi 98,24% ogólnej liczby kart ważnych.

3. Kandydaci uzyskali następującą liczbę głosów ważnych:

1) AJCHLER Zbigniew Czesław	6 525
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Sojusz Lewicy Demokratycznej	
2) JANYSKA Maria Małgorzata	11 156
zgłoszona przez Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP	
3) ŁOCHOWICZ Leszek Roman	5 000
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe	
4) STOKŁOSA Henryk Tadeusz	15 057
zgłoszony przez Komitet Wyborczy Wyborców Henryka Tadeusza Stokłosa	

4. W województwie wielkopolskim, w okręgu wyborczym nr 37 na senatora został wybrany STOKŁOSA Henryk Tadeusz zgłoszony przez Komitet Wyborczy Wyborców Henryka Tadeusza Stokłosa, który uzyskał największą liczbę głosów.

- Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z art. 212 Ordynacji wyborczej do Sejmu RP i do Senatu RP sporządziła i przedstawiła Sądowi Najwyższemu oraz Marszałkowi Senatu sprawozdania z wyborów uzupełniających.

**SPRAWOZDANIE
Z WYBORÓW UZUPEŁNIAJĄCYCH DO SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
PRZEPROWADZONYCH W DNIU 6 LUTEGO 2011 R.
W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM
W OKRĘGU WYBORCZYM NR 37**

1. Wybory zarządził Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 13 grudnia 2010 r. wyznaczając datę wyborów na niedzielę 6 lutego 2011 r.

Postanowienie wraz z kalendarzem wyborczym zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw Nr 236, poz. 1553.

Wybory odbyły się w województwie wielkopolskim w okręgu wyborczym nr 37 z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Pile. Wybierano jednego senatora. Wybory przeprowadzono na podstawie ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360 z późn. zm.) zwanej dalej Ordynacją wyborczą. Komunikat i obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 14 grudnia 2010 r. informujące o zarządzonych wyborach i terminach wykonania czynności wyborczych oraz o granicach okręgu wyborczego, liczbie wybieranych senatorów (1 senator) i siedzibie okręgowej komisji wyborczej zostały niezwłocznie podane do publicznej wiadomości na obszarze okręgu wyborczego oraz zamieszczone na stronie internetowej www.pkw.gov.pl.

2. Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 44 ust. 3 w związku z art. 190 i 193 ust. 3 Ordynacji wyborczej, uchwałą z dnia 15 grudnia 2010 r. powołała dla przeprowadzenia wyborów Okręgową Komisję Wyborczą w Pile. W jej skład weszło 6 sędziów zgłoszonych przez Ministra Sprawiedliwości (2 sędziów Sądu Okręgowego w Poznaniu i 4 sędziów sądów rejonowych w Pile i Złotowie) oraz z urzędu, zgodnie z art. 44 ust. 1 Ordynacji wyborczej jako przewodniczący Komisji - Komisarz Wyborczy w Pile. Z zachowaniem terminu ustalonego kalendarzem wyborczym wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast powołali 495 obwodowych komisji wyborczych, w ich skład weszło 3.465 wyborców.
3. Kandydatów na senatora zgodnie z przepisami Ordynacji wyborczej (art. 96 ust. 2, art. 97 ust. 7, art. 98 ust. 4 i art. 194) mogły zgłaszać komitety wyborcze partii politycznych, koalicyjne komitety wyborcze partii politycznych oraz komitety wyborcze wyborców, które w ustawowo określonym terminie – tj. do 18 grudnia 2010 r. zawiadomiły Państwową Komisję Wyborczą o zamiarze udziału w wyborach oraz utworzeniu komitetu wyborczego i uzyskały potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia. Państwowa Komisja Wyborcza w

ustawowo wymaganym terminie przyjęła zawiadomienia od 5 komitetów wyborczych, w kolejności:

Komitetu Wyborczego Sojusz Lewicy Demokratycznej,
Komitetu Wyborczego Platforma Obywatelska RP,
Komitetu Wyborczego Polskie Stronnictwo Ludowe,
Komitetu Wyborczego Wyborców Henryka Tadeusza Stokłosa,
Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość.

Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej o przyjęciu zawiadomień został podany na stronie internetowej www.pkw.gov.pl.

4. Zgodnie z kalendarzem wyborczym , tj. do dnia 28 grudnia 2010 r. Okręgowa Komisja Wyborcza w Pile przyjmowała od pełnomocników komitetów wyborczych zgłoszenia kandydatów na senatora do rejestracji. Do Okręgowej Komisji Wyborczej wpłynęły i zostały zarejestrowane zgłoszenia 4 kandydatów na senatora dokonane, w kolejności, przez: Komitet Wyborczy Wyborców Henryka Tadeusza Stokłosa, Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP, Komitet Wyborczy Sojusz Lewicy Demokratycznej, Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe.
5. Państwowa Komisja Wyborcza zapewniła nadzór i pomoc w przygotowaniu i przeprowadzeniu wyborów. Niezwłocznie po zarządzeniu wyborów przekazała komisjom wyborczym i urzędom gmin oraz zamieściła w Internecie informację o wyborach uzupełniających zarządzonych na dzień 6 lutego 2011 r., w której przypomniwała obowiązujące przepisy prawa dotyczące w szczególności biernego i czynnego prawa wyborczego, sporządzania spisu wyborców, zgłaszania i rejestrowania kandydatów na senatora, zasad prowadzenia kampanii wyborczej oraz zasad gospodarki finansowej. Komisja wskazała, że prawo wybierania senatora w wyborach uzupełniających mają osoby posiadające obywatelstwo polskie, które najpóźniej w dniu głosowania kończą 18 lat, oraz że w urzędach gmin położonych na obszarze okręgu wyborczego zostaną sporządzone spisy wyborców uprawnionych do udziału w głosowaniu. W związku z wątpliwościami dotyczącymi stosowania w wyborach

uzupełniających przepisów Ordynacji wyborczej o dopisywaniu do spisów wyborców osób czasowo przebywających na obszarze gminy oraz głosowania na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania wyjaśniła, że wybory uzupełniające do Senatu mają charakter lokalny i w związku z tym uczestniczyć w nich mogą jedynie wyborcy ujęci w rejestrach wyborców w gminach położonych na terenie okręgu, w którym je zarządzono. Do spisów wyborców nie mogą więc być dopisywani wyborcy przebywający czasowo na obszarze gminy (art. 19 Ordynacji wyborczej) nie ujęci w rejestrach wyborców w gminach na obszarze danego okręgu wyborczego, ani też osoby nie ujęte w rejestrach wyborców w danym okręgu wyborczym przebywające w dniu wyborów w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych (art. 20 ust. 1 i 3 Ordynacji wyborczej). Również możliwość dopisywania się do spisu wyborców w dniu głosowania na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania mają jedynie wyborcy posiadający zaświadczenie z gminy położonej na terenie danego okręgu wyborczego (art. 67 ust. 2 pkt 1 Ordynacji wyborczej).

Przypominając zasady zgłaszania kandydatów na senatora Państwowa Komisja Wyborcza podkreśliła, że każdy komitet wyborczy może zgłosić tylko jednego kandydata, kandydat musi być obywatelem polskim, mającym prawo wybierania i najpóźniej w dniu wyborów osiągnąć wiek 30 lat. Każde zgłoszenie kandydata ma być poparte podpisami co najmniej 3000 wyborców stale zamieszkałych w okręgu wyborczym.

W odrębnych informacjach zostały przedstawione ustawowo określone zasady prowadzenia przez komitety wyborcze kampanii wyborczej oraz gospodarki finansowej. Przypomniano, że prawo do prowadzenia kampanii wyborczej przysługuje, na zasadzie wyłączności, komitetowi wyborczemu. Zatem wszelkie czynności związane z pozyskiwaniem środków finansowych, dokonywaniem wydatków na organizowanie spotkań przedwyborczych i promocją poszczególnych kandydatów mogą być ponoszone tylko przez komitety wyborcze. Komitet wyborczy obowiązany jest gromadzić środki finansowe wyłącznie na rachunku bankowym. Wysokość wydatków komitetu

wyborczego na kampanię wyborczą jest ograniczona w każdym z okręgów wyborczych limitem okręgowym, który oblicza się na podstawie art. 114 ust. 2 pkt 1 Ordynacji wyborczej, przez podzielenie liczby wszystkich wyborców w kraju przez liczbę 560 i pomnożenie uzyskanego wyniku przez liczbę wybieranych senatorów. Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 14 grudnia 2010 r. o liczbie wyborców ujętych w rejestrach wyborców został podany na stronie internetowej Komisji. W wyborach uzupełniających zarządzonych na dzień 6 lutego 2011 r. limit okręgowy wydatków dla komitetu wyborczego wyniósł 54.632,38 zł. Państwowa Komisja Wyborcza przypomniała jednocześnie, że każdy komitet wyborczy ma obowiązek złożenia, w terminie 3 miesięcy od dnia wyborów, sprawozdania o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych.

Do zadań i trybu pracy okręgowej i obwodowych komisji wyborczych w wyborach uzupełniających miały odpowiednie zastosowanie wzory dokumentów stosowane w wyborach powszechnych do Sejmu i do Senatu. Obowiązywały ponadto uchwały dotyczące zadań i trybu przygotowania i przeprowadzenia wyborów uzupełniających.

Wykaz uchwał stanowi załącznik do sprawozdania.

6. Okręgowa Komisja Wyborcza w Pile, wykonując zadania wyborcze, zapewniła pomoc i nadzorowała czynności związane z powołaniem obwodowych komisji wyborczych, sporządzeniem spisów wyborców, ustaleniem obwodów głosowania, rozplakatowaniem obwieszczeń wyborczych, prowadzeniem kampanii wyborczej. Według informacji przekazanych Państwowej Komisji Wyborczej przez Komisję Okręgową wykonanie tych czynności było należyte i terminowe. Nie zgłoszono w tych sprawach pytań ani interwencji i skarg.
7. Kampania wyborcza przebiegała spokojnie. Głównymi elementami agitacji były plakaty wyborcze oraz ulotki doręczane do domów wyborców. Kandydaci udzielali ponadto wywiadów w lokalnej telewizji. Okręgowa Komisja Wyborcza nie otrzymała sygnałów o naruszeniu prawa wyborczego. Do Sądu Okręgowego w Poznaniu wpłynął jeden wniosek w trybie art. 91 ust. 1

Ordynacji wyborczej, dotyczący rozpowszechniania nieprawdziwych informacji; Sąd wniosek oddalił.

W dniu głosowania lokale wyborcze były otwarte w godzinach określonych Ordynacją wyborczą, tj. od 6.00 do 20.00; w kilku obwodach w szpitalach i zakładach pomocy społecznej głosowanie rozpoczęło w godzinach późniejszych.

Komisje obwodowe otrzymały w terminie i prawidłowo sporządzone spisy wyborców, karty do głosowania i formularze protokołów głosowania. Dla zapewnienia pomocy obwodowym komisjom wyborczym i nadzorowania ich pracy oraz rozpatrywania ewentualnych skarg wyborców, w przeddzień i w dniu głosowania pełnione były dyżury w urzędach gmin, w Krajowym Biurze Wyborczym, dyżury członków Okręgowych Komisji Wyborczych, a także członków Państwowej Komisji Wyborczej. Skarg i interwencji nie zgłoszono.

8. Głosowanie przebiegło bez zakłóceń. Nie odnotowano zdarzeń, które mogłyby wpłynąć negatywnie na tok głosowania. W dwóch przypadkach obwodowe komisje zdecydowały o usunięciu elementów agitacyjnych umieszczonych w bliskości budynku, w którym odbywało się głosowanie. Komitety wyborcze w małym stopniu korzystały z możliwości zgłoszenia mężów zaufania do obwodowych komisji wyborczych. W wielu obwodach mężów zaufania nie było, a obecni przy pracach obwodowych komisji nie wnieśli zarzutów do żadnego z protokołów głosowania w obwodzie. Przy pracach Okręgowej Komisji Wyborczej nie byli obecni pełnomocnicy komitetów wyborczych. Przy sporządzaniu protokołów głosowania przez obwodowe komisje wyborcze oraz ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów przez Okręgową Komisję Wyborczą stosowana była, na zasadach określonych przez Państwową Komisję Wyborczą, elektroniczna technika obliczeniowa.
9. Frekwencja wyborcza w wyborach uzupełniających do Senatu RP w dniu 6 lutego 2011 r. w okręgu wyborczym nr 37 wyniosła 6,31% i była znacznie zróżnicowana. Np. w obwodach głosowania w gminie Kaczory wyniosła 48,98%, w Margoninie – 22,23%, w Pile – 14,16%, natomiast w obwodach w Okonku, Wyrzysku, Wolsztynie, Obornikach, Międzychodzie i Grodzisku

Wielkopolskim – w głosowaniu wzięli udział pojedynczy wyborcy, po 3-4 osoby.

10. Okręgowa Komisja Wyborcza w Pile niezwłocznie po ustaleniu wyników, w dniu 7 lutego 2011 r. przekazała Państwowej Komisji Wyborczej protokół wyników głosowania i wyników wyborów senatora w województwie wielkopolskim w okręgu wyborczym nr 37. Państwowa Komisja Wyborcza po otrzymaniu protokołu sprawdziła prawidłowość ustalonych wyników i w tym samym dniu, czyli 7 lutego 2011 r. sporządziła obwieszczenie o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 6 lutego 2011 r. Na podstawie ustalonych wyników Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że w wyborach uzupełniających do Senatu w województwie wielkopolskim w okręgu nr 37 największą liczbę głosów otrzymał i został wybrany senatorem Henryk Tadeusz Stokłosa. Wyniki wyborów Komisja podała prasie do publicznej wiadomości, zamieściła w Internecie na stronie www.pkw.gov.pl oraz przekazała obwieszczenie do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie posiadanych dokumentów stwierdza, że nie są jej znane fakty, które mogą być podstawą kwestionowania ważności wyborów.

WSPÓLDZIAŁANIE I WYMIANA DOŚWIADCZEŃ

- * W dniach 2 i 3 lutego 2011 r. z inicjatywy Państwowej Komisji Wyborczej i przy współudziale Centrum Studiów Wyborczych w Łodzi, odbyła się na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu konferencja naukowa poświęcona dwudziestolecu demokratycznych wyborów w Polsce i obchodom Światowego Dnia Wyborów. W konferencji uczestniczyli członkowie Państwowej Komisji Wyborczej, przedstawiciele nauki, komisarze wyborczy, dyrektorzy zespołów i delegatur Krajowego Biura Wyborczego, delegacje centralnych organów wyborczych Łotwy i Rosji, przedstawiciele Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (OSCE/ODIHR) oraz Stowarzyszenia Europejskich Urzędników Wyborczych (ACEEEO),

przedstawiciele Krajowej Rady Sądownictwa, Ministerstwa Sprawiedliwości, organów samorządowych, delegacje studentów i młodzieży szkolnej. Odbyły się sesje programowe poświęcone: pozycji ustrojowej i znaczeniu stałych organów wyborczych; roli Kodeksu wyborczego w stabilizacji prawa wyborczego; problematyce wyborów samorządowych, w tym w orzecznictwie sądów administracyjnych. Tematami warsztatów problemowych były kwestie głosowania młodych wyborców oraz partycypacja wyborcza kobiet.

- * W dniu 24 lutego 2011 r. odbyło się spotkanie Państwowej Komisji Wyborczej i sekretarza Państwowej Komisji Wyborczej z Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej. Tematem spotkania była kwestia terminu wyborów do Sejmu i do Senatu w 2011 r.
- * W dniu 18 lutego 2011 r. przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej odbył spotkanie z przewodniczącym i przedstawicielami Centralnej Komisji Wyborczej Gruzji; obecni byli także przedstawiciel ambasady Gruzji w Polsce oraz dyrektor zespołu Kontroli Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczej KBW. Omówiono rozwiązania systemowe polskiego prawa wyborczego, w tym w zakresie finansowania wyborów oraz organizacji wyborów.
- * W dniu 16 lutego 2011 r. przewodniczący i sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej odbyli w Częstochowie spotkanie z Komisarzem Wyborczym sędzią E. Przesłańskim, w związku z zakończeniem przez niego pełnienia funkcji komisarza wyborczego.

INFORMACJE PRAWNE

- * W Dzienniku Ustaw Nr 21, poz. 112 i 113 zostały ogłoszone ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r.: Kodeks wyborczy i Przepisy wprowadzające Kodeks wyborczy, zaś zmiany w Kodeksie wyborczym w Dzienniku Ustaw Nr 26, poz. 134. Tekst ujednolicony ustaw znajduje się na stronie www.pkw.gov.pl.

*** Wybrane postanowienia sądów w sprawach z protestów wyborczych dotyczących wyborów samorządowych w 2010 r.**

Sygn. akt INs 302/10

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2010 r.

Sąd Okręgowy w Legnicy Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Aleksandra Wesółowska**

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2010 r. w Legnicy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Stanisławy Kurjaty

w trybie art. 58 ust. 1 pkt 2 Ustawy z 16 VII 1998 r. Ordynacja Wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw

o ponowne ustalenie wyników głosowania

postanawia pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni Stanisława Kurjata złożyła w wymaganym treścią art. 58 ustęp 1 terminie protest do Sądu Okręgowego w Legnicy, powołując jako podstawę prawną art. 58 ust. 2 Ustawy Ordynacja Wyborcza.

Podawała, że kandydowała do Rady Gminy w Okręgu Wyborczym nr 8 i uzyskała 132 głosy poparcia, natomiast jej konkurentka uzyskała 133 głosy - przy stwierdzeniu, iż 20 głosów było nieważnych.

Wnioskodawczyni wskazała na „prawdopodobieństwo” naruszenia przepisów ustawy dotyczących ustalenia wyników głosowania (ponieważ przewodniczącą Komisji była osoba spokrewniona z jej konkurentką) i na zachodzące „domniemanie manipulacji”. Wniosła o powtórne przeliczenie głosów przez „niezależny” skład Komisji. Wnioskodawczyni nie zawnioskowała żadnych dowodów na poparcie swych zarzutów (a właściwie przypuszczeń).

Sąd Okręgowy pozostawił protest wnioskodawczyni bez rozpoznania z następujących przyczyn:

- po pierwsze:

przy rozpoznawaniu protestów stosuje się odpowiednio przepisy kpc i w orzecznictwie utrwalony jest już pogląd, że nie ma podstaw do stosowania art. 130 kpc dotyczącego braków formalnych wniosku – zatem jeśli wnioskodawca nie sformułuje prawidłowo zarzutów (mających swe oparcie w art. 58 ust. 1 lub 2 ordynacji) albo nie wskaże dowodów na ich poparcie, to Sąd Okręgowy pozostawi protest bez biegu na podstawie art. 60 ust. 2 powołanej ustawy.

Nie może stanowić uzasadnionej podstawy protestu ogólnikowe stwierdzenie wnioskodawczyni, że komisja wyborcza nie dopełniła swych obowiązków - a tym bardziej, że to stwierdzenie ma postać przypuszczenia czy domniemania.

- po drugie:

przez sugerowane przez wnioskodawczynię naruszenie przepisów ustawy Ordynacja Wyborcza nie można rozumieć naruszenia jakiegokolwiek przepisu ordynacji, a należy wskazać naruszony przepis dotyczący bądź przebiegu głosowania, bądź ustalania wyników głosowania lub wyników wyborów. Przypuszczenia wnioskodawczyni, że któryś z przepisów mógł zostać naruszony w żadnym razie nie uzasadniają skuteczności protestu.

Wnoszący protest jest zobowiązany zgłosić konkretny zarzut i zgodnie z zasadą określoną w art. 6 kc (dotyczącą ciężaru dowodowego) swoje racje przed sądem udowodnić, a nawet więcej - bo zobowiązany jest wykazać, że naruszenie przepisu doprowadziło w efekcie do wadliwego ustalenia wyników wyborów.

- po trzecie - zważywszy, że treść art. 58 ust. 3 i 4 oraz ust. 1 pkt 2 wskazuje na ograniczony krąg podmiotów uprawnionych do wniesienia protestu (wyborca, pełnomocnik) , wniosek - protest kierowany do Sądu winien uzasadniać legitymację czynną osoby podpisanej.

- po czwarte wreszcie - Ustawa Ordynacja Wyborcza nie przewiduje instytucji „powtórnego przeliczania głosów” (o co wniosła wnosząca protest), czyli sprawdzenia wyników głosowania na podstawie „domniemania”, manipulacji.

Wobec tego, że protest Stanisławy Kurjaty nie spełnia warunków określonych w art. 59 ust. 2 a także w art. 58 ust. 1 pkt 2, z mocy art. 60 ust. 2 należało pozostawić go bez dalszego biegu. Można tylko dodać, że jeśliby w skład komisji wyborczej wchodziły osoby wymienione w art. 19 ustęp 6 ustawy, była możliwość wniesienia odpowiedniej skargi przed dniem głosowania.

Sygn. akt I Ns 129/10

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2010 r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Deryło (spr.)

Sędziowie: SO Grażyna Łuczak, SO Ewa Domańska

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Czajka

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2010 r. w Tarnobrzegu, na rozprawie sprawy z wniosku Krzysztofa Wójcickiego - pełnomocnika Wyborczego Komitetu Wyborczego Wyborców Nasza Inicjatywa z udziałem Agnieszki Wróbel - Przewodniczącej Obwodowej Komisji Wyborczej nr 19 w Świerczowie, Jerzego Sitko - Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w Kolbuszowej i Komisarza Wyborczego w Tarnobrzegu, w związku z protestem wyborczym pełnomocnika Komitetu Wyborczego Wyborców Nasza Inicjatywa dotyczącym ważności wyborów do Rady Miejskiej w Kolbuszowej wyznaczonych na dzień 21 listopada 2010 r.

postanawia: oddalić protest.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca wystąpił z protestem wyborczym przeciwko ważności wyborów do Rady Miejskiej w Kolbuszowej, zarządzonych na 21 listopada 2010 r. zarzucając, że kandydat Komitetu Wyborczego Wyborców Nasza Inicjatywa Andrzej Sokalski nie uzyskał według Obwodowej Komisji Wyborczej Nr 19 w

Świerczowie żadnego ważnego głosu, a tymczasem sam kandydat i jego żona oddali głos na tę kandydaturę.

Przewodniczący Obwodowej Komisji Wyborczej Nr 19 w Świerczowie i Miejskiej Komisji Wyborczej w Kolbuszowej wnosili o oddalenie wniosku zarzucając, że wyniki głosowania ustalone przez Obwodową Komisję Wyborczą Nr 19 wyliczone zostały prawidłowo i odpowiadają treści kart do głosowania oddanych przez wyborców.

Sąd ustalił, co następuje:

Postanowieniem z dnia 1 października 2010 r. Nr 99/2010 Komisarz Wyborczy w Tarnobrzegu przyjął zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Wyborców Nasza Inicjatywa w celu zgłoszenia kandydatów na radnych w wyborach zarządzonych na dzień 21 listopada 2010 r. (postanowienie k. 6).

W dniu 22 października 2010 r. Komitet Wyborczy Wyborców Nasza Inicjatywa zgłosił w Miejskiej Komisji Wyborczej w Kolbuszowej listę kandydatów w wyborach (protokół rejestracji listy kandydatów na radnych w aktach sprawy).

Protokół głosowania w obwodzie Nr 19 z wyborów w dniu 21 listopada 2010 r. ujawnia, że uprawnionych było do głosowania 438 wyborców, wydano karty do głosowania 238 wyborcom, wyjęto z urny 237 kart do głosowania i tyle było kart ważnych. Stwierdzono 12 głosów nieważnych, z tego 10 głosów z powodu postawienia znaku „x” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list oraz dwa głosy z powodu nie postawienia znaku „x” obok nazwiska żadnego kandydata z którejkolwiek z list. Liczba głosów ważnych wynosiła 225. Na liście Nr 18 KWW Nasza Inicjatywa kandydujący pod pozycją 3. Andrzej Grzegorz Sokalski nie uzyskał żadnego głosu (odpis protokołu głosowania w obwodzie w aktach sprawy).

W zestawieniu wyników głosowania i podziału mandatów w okręgu wyborczym Nr 2 utworzonym dla wyboru Rady Miejskiej w Kolbuszowej, sporządzonym 22 listopada 2010 r. przez Miejską Komisję Wyborczą w

Kolbuszowej wynika, że lista wyborcza Nr 18 uzyskała 329 głosów i jest to najmniejsza ilość spośród oddanych głosów na poszczególne listy. Następna w kolejności wzrastającej lista Nr 15 uzyskała 392 głosy. Kandydat Andrzej Grzegorz Sokalski uzyskał na tej liście 28 głosów. Następny w kolejności wzrastającej kandydat z tej listy uzyskał 53 głosy, kolejny 85, a kandydat uzyskujący największą liczbę głosów uzyskał 94 głosy (protokół wyników głosowania w aktach sprawy).

Kandydat Andrzej Grzegorz Sokalski brał udział w głosowaniu w dniu 21 listopada 2010 r. osobiście i oddał głos na swoją kandydaturę stawiając znak „x” w kratce obok swojego nazwiska. Tak samo w jego obecności oddała głos jego żona. Wczoraj, a więc 9 grudnia 2010 r. Wojciech Machowski, wyborca uprawniony do głosowania w tym samym obwodzie poinformował tego kandydata, że również oddał głos na niego w taki sam sposób (zeznanie świadka Andrzeja Sokalskiego).

Sąd zważył, co następuje:

Wnoszący protest wyborczy powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 59 ust. 2 ustawy z 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw - j.t. Dz. U. Nr 176 z 2010 r., poz. 1190). Sąd Okręgowy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nie uprawnioną w myśl art. 58 ust. 2-4 lub niespełniający warunków określonych w art. 58 ust. 1 lub 59 ust. 2 (art. 60 ust. 2 wymienionej ustawy).

Sąd Okręgowy rozpoznając protesty rozstrzyga o ważności wyborów oraz o ważności wyboru radnego. Orzeka o nieważności wyborów lub o nieważności wyboru radnego, jeżeli okoliczności stanowiące podstawę protestu miały wpływ na wynik wyborów (art. 61 ust. 1 i ust. 1 a ustawy).

Z powyższego wynika, że przepisy prawa wyborczego regulując zakres rozpoznania protestu wyborczego przez sąd odnoszą go do zakresu i przedmiotu zarzutów zawartych w proteście wyborczym, a wpływ naruszeń przepisów dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów (art. 58 ust. 1 pkt. 2 ustawy) na rozstrzygnięcie w przedmiocie protestu

uzależniają od tego, czy miały one wpływ na wyniki wyborów.

W rozpoznawanym przypadku stwierdzić należy, że kandydat Andrzej Sokalski i jego małżonka oddali głosy w głosowaniu na kandydata Andrzeja Sokalskiego w przekonaniu, że zachowali formalne warunki dla zakwalifikowania ich głosów jako ważnych. Obwodowa komisja wyborcza zakwalifikowała wszystkie głosy oddane na tego kandydata jako nieważne i nie są znane przyczyny, które spowodowały, że karty do głosowania z tymi głosami miały w chwili obliczania wyników treść, która je tak kwalifikowała. Tym samym nie jest znana przyczyna zakwalifikowania głosów kandydata i jego małżonki. Z powodu ilości głosów, o które chodzi i wyników głosowania uzyskanych przez kandydata i listę, z której kandydował należy jednak powziąć wniosek, że nawet gdyby głosy te zakwalifikowano co najmniej omyłkowo jako nieważne, to nie miałyby to wpływu na wyniki wyborów i dlatego sąd nie znajduje podstaw do unieważnienia wyborów. Dotyczy to zresztą również ewentualnego głosu Wojciecha Machowskiego, a nawet wszystkich 12 głosów nieważnych oddanych w tym obwodzie, na wypadek, gdyby okazało się, że wyborcy oddawali je w intencji tego samego kandydata. Ilość tych głosów rozstrzyga o braku ich wpływu na wyniki wyborów wobec wykazanych wyników głosowania w okręgu.

Z tych przyczyn sąd musiał oddalić protest wyborczy.

Sygn. I Ns 217/10

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2010 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Janusz Blicharski

Sędziowie: SSO M. Banaś, SSO T. Karpowicz

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Cichosz

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2010 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z wniosku **Mariana Syldatka i Andrzeja Syldatka**

z udziałem **Przewodniczącej Obwodowej Komisji Wyborczej nr 10 w Garczegorzach, Przewodniczącej Gminnej Komisji Wyborczej w Nowej Wsi Lęborskiej, Stanisława Tadeusza Gerca i Komisarza Wyborczego w Słupsku**

protest przeciwko ważności wyborów

postanawia:

1. stwierdzić nieważność wyboru radnego Stanisława Tadeusza Gerca do Rady Gminy Nowa Wieś Lęborska z obwodu nr 10 w Garczegorzu w wyniku wyborów przeprowadzonych w dniu 21 listopada 2010 r.
2. stwierdzić wygaśnięcie mandatu radnego Stanisława Tadeusza Gerca do Rady Gminy Nowa Wieś Lęborska.
3. zarządzić ponowne przeprowadzenie wyborów na radnego do Rady Gminy Nowa Wieś Lęborska w obwodzie nr 10 w Garczegorzu poprzez ponowne przeliczenie głosów oddanych w dniu 21 listopada 2010 r. na kandydatów Stanisława Tadeusza Gerca i Mariana Wojciecha Syldatka .

Na oryginale właściwe podpisy.

I Ns 217/10

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy Marian Syldatk i Andrzej Syldatk w trybie art. 58 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1190), wnieśli protest przeciwko ważności wyboru radnego Stanisława Tadeusza Gerca do Rady Gminy w Nowej Wsi Lęborskiej przeprowadzonego przez Obwodową Komisję Wyborczą w Garczegorzu w dniu 21 listopada 2010 r.

Wnioskodawcy zarzucili naruszenie przepisów Ordynacji dotyczących ustalenia wyniku głosowania, w tym w szczególności art. 117 ordynacji oraz

naruszenia art. 121 i 122 ordynacji w zakresie ustalenia wyniku wyborów. W konkluzji wnioskodawcy domagali się stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego Stanisława Tadeusza Gerca oraz nakazania przeprowadzenia ponownego postępowania wyborczego przez Obwodową Komisję Wyborczą w Garczegorzu ze wskazaniem, że pierwszą czynnością, od której ponowić należy postępowanie wyborcze, będzie ustalenie wyniku głosowania w obwodzie.

W uzasadnieniu protestu wnioskodawcy wskazali, iż w wyborach 21 listopada 2010 r. w obwodzie nr 10 w Garczegorzu startowało dwóch kandydatów na radnego Gminy Nowa Wieś Lęborska. Obwodowa Komisja Wyborcza po zakończeniu głosowania dokonała obliczenia głosów i ustaliła, że Marian Syldatk otrzymał 227 głosów, zaś Stanisław Gerc 228 głosów; 46 głosów uznanych zostało za nieważne.

Wnioskodawcy zarzucili Obwodowej Komisji Wyborczej w Garczegorzu niewłaściwe liczenie głosów oddanych na poszczególnych kandydatów i uznanie za nieważne głosów, w których znak „X” wychodził nieznacznie poza obwód kratki lub nieznacznie odbiegał od kształtu krzyżyka. Równocześnie składający protest zakwestionowali ustaloną przez komisję ilość głosów ważnie oddanych na każdego z kandydatów. Twierdzili przy tym, że w sposób wadliwy ustalono ilość głosów ważnie oddanych na rzecz Mariana Syldatka, twierdzili również, że tzw. weryfikacja głosów dokonywana była wyłącznie w stosunku do głosów oddanych na Mariana Syldatka, a nie na jego konkurenta. Podejrzenia wnioskodawców wzbudziła również duża ilość kart do głosowania z głosami uznanymi za nieważne.

Komisarz wyborczy w Słupsku wniósł o oddalenie protestu, twierdząc, iż Obwodowa Komisja Wyborcza w Garczegorzu działała zgodnie z Ordynacją wyborczą i z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej.

Pozostali uczestnicy postępowania - przewodnicząca Obwodowej Komisji Wyborczej w Garczegorzu, przewodnicząca Gminnej Komisji Wyborczej w Nowej Wsi Lęborskiej oraz wybrany na radnego Stanisław

Gerc wnieśli o oddalenie protestu.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 21 listopada 2010 r. odbyły się wybory samorządowe, w których wybierano radnych do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wójtów, burmistrzów oraz prezydentów miast.

Do Rady Gminy w Nowej Wsi Lęborskiej z obwodu wyborczego nr 10 w Garczegorzu wybierano jednego radnego. Do wyborów w powyższym obwodzie stanęło dwóch kandydatów - Marian Syldatk i Stanisław Tadeusz Gerc. Po zakończeniu głosowania członkowie Obwodowej Komisji Wyborczej nr 10 w Garczegorzu dokonali obliczenia głosów oddanych na poszczególnych kandydatów.

Komisja wyjęła w pierwszej kolejności z urny wyborczej 50 l ważnych kart do głosowania. Na skutek przeliczenia głosów ustalono, iż na kandydata Stanisława Tadeusza Gerca oddano 228 głosów ważnych, na kandydata Mariana Wojciecha Syldatka 227 głosów ważnych, zaś na 46 kartach stwierdzono głosy nieważne. Komisja za nieważne uznała te głosy, w których na kartach do głosowania wpisano znak „X” przy obu kandydatach, nie wpisano znaku „X” przy żadnym z kandydatów, ewentualnie znak postawiony przy którymś z kandydatów nie był znakiem „X” rozumianym jako dwie przecinające się linie, z przecięciem w obrębie kratki wyborczej. Za nieważne uznano również głosy, gdy w kratkach dokonano zamazań lub postawiono znaki składające się z kilku, tzn. więcej niż dwóch przecinających się linii.

dowód: zeznania członków Obwodowej Komisji Wyborczej nr 10 w Garczegorzu - k. 51 - 53 verte oraz karty do głosowania z głosami ważnymi oddanymi na Mariana Wojciecha Syldatka, z głosami ważnymi oddanymi na Stanisława Tadeusza Gerca i z głosami nieważnymi.

Protokół głosowania w obwodzie nr 10 w Garczegorzu podpisany został przez wszystkich członków komisji na wszystkich stronach. Żaden z

członków komisji nie zgłosił zastrzeżeń do sposobu liczenia głosów ustalania wyniku wyborów.

dowód: protokół głosowania Obwodowej Komisji Wyborczej nr 10 w Garczegorzu.

Wśród kart do głosowania z głosami uznanymi za ważne - zarówno w stosunku do Stanisława Tadeusza Gerca, jak i Mariana Wojciecha Syldatka - znajdują się karty, w których znak „X” nie został postawiony zgodnie z wymogami przewidzianymi art. 117 ust. 1 Ordynacji wyborczej oraz zgodnie z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej i stanowiskiem komentatorów do ustawy z 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików wojewódzkich. W kopertach z głosami ważnymi oddanymi na poszczególnych kandydatów znajduje się pewna ilość kart do głosowania, w których w kratce obok kandydata zamiast znaku „X” znajdują się inne zakreślenia, np. wielokrotnie przecinające się linie, gwiazdki itp.

dowód: karty do głosowania z głosami ważnymi oddanymi na poszczególnych kandydatów.

Sąd zważył, co następuje:

Protest Mariana Syldatka i Andrzeja Syldatka jest w pełni zasadny.

Zasady głosowania i warunki ważności głosów określone zostały w przepisie art. 117 Ordynacji wyborczej. Dotyczy on gmin liczących do 20.000 mieszkańców. Niewielka, najmniejsza z możliwych różnica głosów uznanych za ważne, a oddanych na poszczególnych kandydatów obligowała Sąd do szczególnie wnikliwego przeanalizowania sposobu liczenia głosów przez Obwodową Komisję Wyborczą w Garczegorzu.

O ile zarzuty składających protest co do sposobu traktowania głosów oddanych na Mariana Syldatka i uznanych za nieważne są zdecydowanie przesadzone, *gdyż tylko w trzech przypadkach można rozważyć, czy przecięcie dwóch linii znajduje się w obrębie kratki lub też czy do przecięcia w ogóle*

doszło albo linie się jedynie stykają, a nie przecinają, to bardzo istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia protestu ma ocena głosów uznanych za ważne w przypadku każdego z kandydatów.

Koperty z kartami zawierającymi głosy ważne na poszczególnych kandydatów zawierają pewną ilość głosów, które za ważne nie powinny być uznane.

Przez postawienie znaku wyborczego „X” rozumie się bowiem wykonanie znaku, w którym dwie jego linie przetną się w obrębie kratki wyborczej, i to bez względu na kąt przecięcia tych dwóch linii (patrz: komentarz do art. 117 ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw - Czaplicki Kazimierz, Dauter Bogusław, Kisielewicz Andrzej, Rymarz Ferdynand - wydanie drugie II 2010). Przy powyższej interpretacji nie może być uznany za znak „X” żaden znak, w którym przecinają się więcej niż dwie linie i dochodzi do kilku punktów przecięcia w obrębie kratki wyborczej. Znakiem „X” nie jest również przecięcie się więcej niż dwóch linii w kratce, nawet jeżeli wszystkie te linie przecinają się w jednym punkcie.

Szczegółowa analiza przedstawionych przez wójta kart do głosowania w obwodzie nr 10 w Garczegorzu w sposób niepodlegający dyskusji wskazuje na **niekonsekwencję** komisji liczącej głosy i ustalającej wyniki wyborów, **polegającą na tym, że w jednym wypadku brak wyraźnego znaku „X” z jednym przecięciem w kratce powodował uznanie głosu za nieważny, zaś w innym - mimo wyraźnego braku znaku „X” - głos traktowano jako ważny.**

Opisana wyżej niekonsekwencja Obwodowej Komisji Wyborczej w Garczegorzu mogła mieć wpływ na ostateczny wynik głosowania, szczególnie, że Komisja ustaliła, iż Stanisława Tadeusz Gerc wygrał z Marianem Syldatkiem różnicą jednego głosu. Dopiero ponowne szczegółowe przeliczenie głosów i poprawne rozdzielanie głosów ważnych i nieważnych pozwoli na ustalenie rzeczywistej decyzji wyborców w obwodzie nr 10 w Garczegorzu.

Z powyższych względów, w trybie art. 61 ust. 2 ordynacji wyborczej, Sąd stwierdził nieważność wyboru radnego Stanisława Tadeusza Gerca do Rady Gminy Nowa Wieś Lęborska, stwierdził wygaśnięcie mandatu tegoż radnego do Rady Gminy Nowa Wieś Lęborska oraz zarządził ponowne przeprowadzenie wyborów na radnego Rady Gminy Nowa Wieś Lęborska w obwodzie nr 10 w Garczegorzu poprzez ponowne przeliczenie głosów oddanych w dniu 21 listopada 2010 r. na każdego z kandydatów.

Sygn. Akt I.Ns 63/10

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2011 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Mirosław Krzysztof Derda

Sędziowie SO Dariusz Małkiński

 SO Małgorzata Szostak-Szydłowska

Protokolant st. sekr. sądowy Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 05 stycznia 2011 roku w Suwałkach

no rozprawie

sprawy z wniosku Andrzeja Mirosława Miszkiela

z udziałem Przewodniczącej Gminnej Komisji Wyborczej w Sejnach

Barbary Nowikowskiej i Komisarza Wyborczego w Suwałkach

o stwierdzenie nieważności wyborów

- I. Ustala nieważność wyboru radnego do Rady Gminy Sejny w Okręgu Wyborczym Nr 13;
- II. Stwierdza wygaśnięcie mandatu radnego Sławomira Wilkiela;
- III. Nakazuje ponowne przeprowadzenie wyborów w Okręgu Nr 13 i zaznacza, iż czynności wyborcze należy ponowić od losowania mandatu;
- IV. Nakazuje powołanie nowej Gminnej Komisji Wyborczej celem

przeprowadzenia losowania i ustalenia wyników wyborów.

Sygn. akt I Ns 63/10

UZASADNIENIE

Pełnomocnik wyborczy Komitetu Wyborczego Wyborców „Wspólna Gmina” Andrzej Miszkiewicz wystąpił z protestem wyborczym przeciwko ważności wyboru radnego do Rady Gminy Sejny w okręgu wyborczym nr 13 i wniósł o stwierdzenie nieważności wyboru radnego w tym okręgu.

W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 21 listopada 2010r. kandydaci do Rady Gminy Sejny z list: Komitetu Wyborczego Wyborców Nasza Gmina oraz Komitetu Wyborczego Wyborców „Wspólna Gmina” w okręgu wyborczym nr 13 uzyskali taką samą liczbę głosów i koniecznym było przeprowadzenie losowania. Losowanie przez Gminną Komisję Wyborczą w Sejnach przeprowadzone zostało z rażącym naruszeniem wytycznych, co miało wpływ na wynik wyborów. Pierwsze losowanie przeprowadziła przewodnicząca komisji w oddzielnym pomieszczeniu, bez udziału członków komisji i bez obecności pełnomocników. Nie został także sporządzony protokół z losowania. Następnie po powiadomieniu telefonicznym pełnomocników wyborczych, które nastąpiło o godz. 1.00 w nocy, odbyło się drugie losowanie także z naruszeniem wytycznych. Przebiegało ono w ten sposób, że przewodnicząca komisji poszła do oddzielnego pomieszczenia i po pewnym czasie wróciła z otwartą kopertą, w której cały czas trzymała prawą dłoń, a następnie wyjęła kartkę z nazwiskiem kandydata KWW Nasza Gmina i oznajmiła, że ten kandydat zostaje radnym.

Komisarz Wyborczy przychylił się do protestu. Wskazał, że doszło do uchybień w procedurze losowania, dlatego też zasadnym jest unieważnienie wyboru radnego i powtórzenie aktu losowania. Należy również wygasić mandat radnego.

Przewodnicząca Gminnej Komisji Wyborczej w Sejnach wносиła o oddalenie protestu, wskazując, iż zarzuty wnioskodawcy są niezasadne.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 21 listopada 2010 r. na terytorium całej Polski odbyły się wybory do rad gmin, rad powiatów, rad województwa oraz wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

W Sejnach swoją siedzibę miała Gminna Komisja Wyborcza. Przewodniczącym tej komisji była Barbara Nowikowska, jej zastępcą była Helena Jastrzębska, w skład komisji wchodził także członkowie Barbara Statkiewicz, Jadwiga Luto, Ewa Jastrzębska, Katarzyna Zdancewicz i Zofia Dzimitko (bezsporne, ponadto zestawienie wyników głosowania koperta k. 46).

Okręg wyborczy nr 13 obejmował 1 mandat do rady gminy. Kandydatami w tym okręgu byli: Sławomir Wilkiel z KWW Nasza Gmina oraz Andrzej Mirosław Miszkiewicz z KWW „Wspólna Gmina”. W dniu wyborów w okręgu wyborczym nr 13 utworzonym dla wyboru Rady Gminy Sejny wzięło udział w głosowaniu 121 z 206 uprawnionych do głosowania. Oddano 116 głosów ważnych, po 58 na każdego z kandydatów. W związku z tym, iż dwóch kandydatów z różnych list otrzymało największą i równą liczbę głosów, przeprowadzono losowanie (dowód: protokół z głosowania koperta k. 46).

Odbyło się pierwsze losowanie w ten sposób, że przewodnicząca komisji wyborczej Barbara Nowikowa weszła do lokalu wyborczego i w ręku miała kopertę. W drzwiach lokalu wyciągnęła z koperty kartkę z nazwiskiem i nie pokazała jej innym członkom komisji. Powiedziała, że do rady wchodzi Sławomir Wilkiel i opuściła lokal wyborczy, udając się do innego pomieszczenia, żeby nanieść dane do komputera. Po chwili wróciła do lokalu wyborczego i powiedziała, że przeprowadzone losowanie było nieważne, gdyż pełnomocnicy komitetów wyborczych nie byli zawiadomieni o losowaniu. Z czynności losowania nie sporządzono protokołu (dowód: zeznania świadków Heleny Jastrzębskiej k. 23v-24, Barbary Statkiewicz k. 24, wyjaśnienia przewodniczącej Gminnej Komisji Wyborczej w Sejnach k. 22v-23).

Wówczas telefonicznie po godzinie 1.00 w dniu 22 listopada 2010 r. powiadomiono pełnomocników komitetów wyborczych o losowaniu, które odbyć

się miało o godz. 2.00. Na losowanie stawił się Andrzej Mirosław Miszkiel. Drugi z pełnomocników nie stawił się. Na to losowanie przewodnicząca komisji przygotowała dwie kartki z nazwiskami kandydatów i nazwami komitetów wyborczych (wyjaśnienia przewodniczącej Gminnej Komisji Wyborczej w Sejnach k. 22v-23).

Odbyło się kolejne losowanie, które przebiegało podobnie jak poprzednie. Przewodnicząca weszła do lokalu i w jednej ręce miała kopertę, a drugą rękę trzymała w kopercie. W tej kopercie cały czas mieszała. Wcześniej nie pokazała, jaka była zawartość koperty i jakie były wielkości i wygląd obu kartek. Następnie wyciągnęła z koperty karteczkę i powiedziała, że tak jak w pierwszym losowaniu wygrał pan Wilkiel. Na żądanie jednego z członków komisji pokazała drugą kartkę znajdującą się w kopercie i na niej widniało nazwisko Andrzeja Mirosława Miszkiela. Następnie Przewodnicząca opuściła lokal i udała się do innego pomieszczenia, żeby nanieść dane do komputera. Z niniejszego losowania sporządzony został protokół, który został podpisany przez wszystkich członków komisji oraz przez Andrzeja Mirosława Miszkiela. Dołączono do niego kartkę z nazwiskiem Andrzeja Mirosława Miszkiela oraz kserokopię kartki z nazwiskiem Sławomira Wilkiela (dowód: zeznania świadków Heleny Jastrzębskiej k. 23v-24, Barbary Statkiewicz k. 24, wyjaśnienia przewodniczącej Gminnej Komisji Wyborczej w Sejnach k. 22v-23, protokół losowania koperta k. 21).

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu pełnomocnik Komitetu Wyborczego "Wspólna Gmina" był czynnie legitymowany do wniesienia protestu wyborczego. Wynika to wprost z treści art. 58 ust 3 stawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do gmin, rad powiatów i sejmików województw (t.j. Dz. U. 2010 r., Nr 176, poz. 1190) - dalej - Ordynacja wyborcza oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (t.j. Dz. U. 2010 Nr176 poz. 1191). Także złożony przez niego protest wyborczy spełnia wszystkie wymogi formalne: złożony został w terminie 14 dni od dnia wyborów, wskazane zostały także naruszone przepisy, sformułowane zostały w nim zarzuty, przedstawione i wskazane zostały także dowody, na których oparte zostały

zarzuty. Określony został również zakres protestu- stwierdzenie nieważności wyboru radnego do rady Gminy Sejny w okręgu wyborczym nr 13.

Z tego względu konieczne jest merytoryczne zbadanie zasadności wniesionego protestu wyborczego.

Zgodnie z art. 61 ust. 1a Ordynacji wyborczej sąd okręgowy orzeka o nieważności wyborów lub o nieważności wyboru radnego, jeżeli okoliczności stanowiące podstawę protestu miały wpływ na wynik wyborów. Rozstrzygając więc protest wyborczy sąd ma obowiązek zbadać czy doszło do naruszenia przepisów ustawy i czy naruszenie to miało wpływ na wynik wyborów.

W ocenie Sądu doszło do naruszenia przepisów Ordynacji wyborczej. Zgodnie z art. 122 ust. 1, 3 i 4 Ordynacji wyborczej w wyborach do rady w gminie liczącej do 20000 mieszkańców za wybranych w danym okręgu wyborczym uważa się tych kandydatów, którzy otrzymali kolejno największą liczbę ważnie oddanych głosów. Jeżeli równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu otrzymali kandydaci z różnych list, za wybranego uważa się kandydata z tej listy, której kandydaci otrzymali w okręgu wyborczym łącznie największą liczbę głosów. W przypadku gdyby i te liczby były równe - rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez komisję. Tryb przeprowadzenia losowania, o którym mowa w ust. 3, określa Państwowa Komisja Wyborcza.

Podkreślenia wymaga, że zgodnie z art. 11 ust. 2 Ordynacji wyborczej wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej są wiążące dla terytorialnych komisji wyborczych.

Państwowa Komisja Wyborcza w uchwale z dnia 18 października 2010 r. w sprawie wytycznych dla terytorialnych komisji wyborczych, dotyczących sposobu ustalania wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, rady m.st. Warszawy i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wyników głosowania i wyników wyborów wójta, burmistrzów i prezydentów miast zarządzonych na dzień 21 listopada 2010 r. w dziale VI określiła tryb przeprowadzania losowania. Z treści tych wytycznych wynika, iż losowanie prowadzi przewodniczący komisji w obecności członków komisji i pełnomocników obecnych przy pracach komisji. Mogą być także obecni

kandydaci lub pełnomocnicy. Czynności losowania dokonuje wyznaczony członek komisji. O terminie losowania należy zawiadomić pełnomocników z odpowiednim wyprzedzeniem, w celu umożliwienia im obecności przy tej czynności. W razie konieczności ustalenia, w drodze losowania, który z kandydatów uzyskuje mandat, do jednakowych, nieprzezroczystych kopert wkłada się z kartki z wypisanymi nazwiskami i imionami kandydatów oraz- w przypadku kandydatów na radnych - numerami list, na których się znajdują. Po wymieszaniu kopert losuje się jedną z nich. Nazwisko i imię wylosowanego kandydata oraz- ewentualnie -numer listy odczytuje się i okazuje obecnym, a wylosowaną kartkę dołącza się do protokołu. Na żądanie osób obecnych przy losowaniu należy okazać zawartość niewylosowanych kopert.

Jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego, w tym w szczególności z zeznań świadków Heleny Jastrzębskiej, Barbary Statkiewicz i faktów przyznanych przez przewodniczącą komisji, losowanie przebiegało odmiennie od trybu określonego w wytycznych, a które komisja miała obowiązek przestrzegać. Wprawdzie w ocenie przewodniczącej komisji losowanie przeprowadzono prawidłowo, jednak nie można się z takimi twierdzeniami zgodzić. Zdaniem Sądu pełnomocnicy kandydatów powinni zostać zawiadomieni o terminie losowania z odpowiednim wyprzedzeniem. Tutaj to, z uwagi na porę nocną i czas wyznaczonego losowania, nie zostało zachowane. Ponadto losowanie zostało przeprowadzone dwukrotnie. Z pierwszego losowania nie został sporządzony protokół. Zgodnie z wytycznymi nazwiska kandydatów powinny znaleźć się w dwóch identycznych kopertach. Jednak Gminna Komisja Wyborcza w Sejnach nie zachowała tej procedury. Nazwiska kandydatów zostały napisane na dwóch kartkach, brak jest informacji czy były to takie same kartki pod względem wielkości, kształtu i faktury, zwłaszcza, że do protokołu losowania dołączono jedną z kartek, a druga to kserokopia. Kartki te następnie zostały umieszczone w kopercie. Ponadto losowanie przeprowadzała ta sama osoba, która w kopercie umieściła kartki i je mieszała. Takie przeprowadzenie losowania jednoznacznie wskazuje na rażące nieprawidłowości dokonane przy wyborze radnego, a przez to na złamanie

przepisów Ordynacji wyborczej.

Ponadto wnoszący protest wyborczy wykazał że naruszenie przepisów miało wpływ na wynik wyborów.

Zgodnie z postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3 marca 1999 r. w sprawie sygn. akt I ACz 248/99, które wprawdzie zostało wydane w poprzednim stanie prawnym, ale znajduje zastosowanie także obecnie - nie jest tak, że każde naruszenie przepisów ordynacji wyborczej prowadzi do uznania wyborów za nieważne, aczkolwiek każde takie naruszenie stanowić może podstawę protestu wyborczego. Musi istnieć związek przyczynowo-skutkowy między owym naruszeniem ordynacji wyborczej, a wadliwością procesu głosowania i ustalenia wyników wyborów. Naruszenie ordynacji wyborczej tylko wtedy skutkować będzie nieważnością wyborów, gdy owo naruszenie doprowadziło w efekcie do wadliwego ustalenia wyników wyborów.

Fakt nieumieszczenia nazwisk kandydatów w dwóch oddzielnych kopertach, co dawałoby gwarancję anonimowości wyboru, w ocenie Sądu miał wpływ na wynik wyborów. Jak już wcześniej wskazano nazwiska kandydatów umieszczone zostały na dwóch oddzielnych kartkach, brak jest wiadomości co do wielkości i kształtu tychże, ponadto wyboru dokonywała ta sama osoba, która wkładała kartki do koperty i je mieszała, nie wyjmując nawet ręki w tym czasie. Wszystko to wskazuje na to, że istnieją poważne wątpliwości co sposobu losowania kandydata, któremu miał przypaść mandat, a to ma ścisły związek z wynikiem wyborów.

Zgodnie z art. 61 ust. 2 Ordynacji wyborczej sąd, orzekając o nieważności wyborów lub o nieważności wyboru radnego, stwierdza wygaśnięcie mandatów oraz postanawia o przeprowadzeniu wyborów ponownych, wskazując czynność, od której należy ponowić postępowanie wyborcze- o czym orzeczono w pkt 1 - 3 postanowienia. Zdaniem Sądu czynności wyborcze należy ponowić od losowania mandatu, gdyż wcześniejsze czynności były przeprowadzone prawidłowo.

Zgodnie natomiast z art. 63 ust. 2 Ordynacji wyborczej jeżeli podstawą

orzeczenia o nieważności wyborów lub wyboru radnego było naruszenie przez komisje wyborcze przepisów niniejszej ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów albo nieprawidłowości w spisach wyborców, wówczas odpowiednio powołuje się nowe komisje lub sporządza nowe spisy. Podstawą unieważnienia wyborów było naruszenie przez komisję przepisów Ordynacji wyborczej, a zatem postanowiono o powołaniu nowej Gminnej Komisji Wyborczej celem przeprowadzenia losowania ustalenia wyników wyborów- pkt 4 postanowienia.

Sygn. akt I.Ns.67 /10

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2011 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Mirosław Krzysztof Derda

Sędziowie SSO Małgorzata Szostak - Szydłowska
 SSO Danuta Poniatowska

Protokolant st. sekr. sąd. Katarzyna Izabella Łempicka

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2011 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z wniosku *Marka Kaczmarka*

z udziałem *Przewodniczącej Obwodowej Komisji Wyborczej Nr 23 - Ewy Warakomskiej, Komisarza Wyborczego w Suwałkach - Cezarego Olszewskiego oraz Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w Suwałkach - Macieja Romotowskiego*

protest przeciwko ważności wyboru radnego

postanawia:

oddalić protest.

Sygn. akt I Ns 67/10

UZASADNIENIE

Wyborca Marek Kaczmarczyk wystąpił z protestem wyborczym przeciwko ważności wyboru radnego Tadeusza Zamaro (okręg wyborczy nr 3, obwód 23, Lista nr 1 KW Sojuszu Lewicy Demokratycznej) w wyborach, które odbyły się dnia 21 listopada 2010 r. Jako podstawę protestu wskazał, że głosowanie odbywało się w pomieszczeniu świetlicowym, gdzie większość wyborców przywożona była na wózkach inwalidzkich. Odbierano im wówczas dowody osobiste i razem z każdym wyborcą za kotarę wchodził pracownik Domu Pomocy Społecznej Kalina, który za wyborcę zakreślał nazwisko wybieranego kandydata. Ponadto przebieg głosowania był przez cały czas koordynowany przez oddziałową, która tego dnia sprawowała dyżur. Część z wyborców z uwagi na swój stan zdrowia w ogóle nie miała orientacji w czym uczestniczy i dlatego nie głosowali samodzielnie. W przedmiotowym głosowaniu oddano 162 głosy, w tym 158 głosów na osobę Tadeusza Zamaro, który jest byłym dyrektorem DPS Kalina, a obecnie pełni funkcję głównego specjalisty. Dlatego oczywistym jest, że pracownicy zakładu, których zawodowa przyszłość zależy od Tadeusza Zamaro, wspomagali jego dążenia do zostania radnym kosztem złamania zasad.

Komisarz Wyborczy wnosił o oddalenie protestu.

Przewodnicząca Obwodowej Komisji Wyborczej Nr 23 - Ewa Warakomska wносиła o oddalenie protestu, wskazując, iż zarzuty wnioskodawcy są niezasadne.

Przewodniczący Miejskiej Komisji Wyborczej Maciej Romotowski wnosił o oddalenie protestu wyborczego.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 21 listopada 2010 r. na terytorium całej Polski odbyły się wybory do rad gmin, rad powiatów, rad województwa oraz wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

W Suwałkach przy ul. Pułaskiego w Domu Pomocy Społecznej „Kalina” swoją siedzibę miała Miejska Komisja Wyborcza w Suwałkach- okręg wyborczy nr 3,

Komisja Obwodowa nr 23. Przewodniczącym tej komisji była Ewa Warakomska, jej zastępcą Elżbieta Grażyna Perkowska, w skład komisji wchodził także członek: Bożenna Hancz, Teresa Bożenna Banaszewska, Mirosław Dorochowicz, Jadwiga Tumialis, Emil Misiukiewicz, Rafał Szypulski i Krystyna Ponomarow. W trakcie głosowania obecny był także mąż zaufania Agata Koronkiewicz (bezsporne, ponadto protokół głosowania w obwodzie koperta k. 20).

Okręg wyborczy nr 3 obejmował 6 mandatów do Rady Miejskiej w Suwałkach. Kandydowali w tym okręgu kandydaci z następujących Komitetów Wyborczych: Sojusz Lewicy Demokratycznej, Platforma Obywatelska, Prawo i Sprawiedliwość, Blok Samorządowy, Suwałki-Wizja Gajewskiego, Krajowa Partia Emerytów i Rencistów, KW Karola Kowalewskiego. W dniu wyborów w obwodzie głosowania nr 23 utworzonym dla wyboru Rady Miejskiej w Suwałkach wzięło udział w głosowaniu 162 ze 183 uprawnionych do głosowania. Wszystkie oddane głosy były ważne. Najwięcej głosów w tym obwodzie głosowania otrzymał KW SLD - 161, w tym 158 głosów przypadło na Tadeusza Franciszka Zamaro. Jeden głos oddano na kandydata z KW Platformy Obywatelskiej. Mąż zaufania Agata Koronkiewicz w uwagach i adnotacjach złożyła zastrzeżenie co do wyborów, że były one niedemokratyczne, przeprowadzone w pośpiechu z pogwałceniem podstawowych praw obywatelskich, głosowali za wyborców opiekunowie (dowód: protokół z głosowania koperta k. 20, spis wyborców koperta k. 40).

Członkowie Obwodowej Komisji Wyborczej nr 23 wobec uwag męża zaufania wskazali, że nie zgadzają się z zarzutami. Podnieśli, że Ordynacja wyborcza wyraźnie dopuszcza w głosowaniu pomoc techniczną opiekuna na prośbę osoby niepełnosprawnej. Ponadto członkowie komisji nie zauważyli, aby doszło do nieprawidłowości wskazanych przez męża zaufania (stanowisko komisji koperta k. 20).

W dniu wyborów członkowie komisji mieli ustalone dyżury, w trakcie których przebywali w lokalu wyborczym. Lokal wyborczy mieszczący się w Domu Pomocy Społecznej „Kalina” był zamkniętym lokalem do głosowania, w którym głosowały jedynie osoby przebywające w tym zakładzie. W lokalu znajdowały się dwa miejsca zapewniające tajność głosowania. Pomimo tego, że lokal otwarty został o godzinie

8.00 wielu wyborców, czekało już przed lokalem dużo wcześniej. Część z wyborców to osoby schorowane, poruszające się jedynie na wózku inwalidzkim lub o kulach. Niektórzy mogli samodzielnie chodzić. Większość wyborców przybyła do lokalu wyborczego wraz z osobą godną zaufania - opiekunem. Niektórzy z nich nie mieli przy sobie dowodów osobistych, dowody te znajdowały się w lokalu wyborczym, gdyż zostały wcześniej przyniesione z sejfu przez pracownika DPS, które następnie były przekazywane wyborcy lub jego opiekunowi. Tożsamość każdego z wyborców sprawdzana była z dokumentem tożsamości i z umieszczonym na nim zdjęciem. Każdy z wyborców podpisał się także na spisie wyborców. W trakcie głosowania większość osób oddało głosy w godzinach rannych, często robił się tłok. Pensjonariusze byli podenerwowani, niecierpliwili się. Wielu z nich za parawan wchodziło wraz z przybraną sobie osobą godną zaufania. W większości przypadków był to pracownik DPS, ale także byli pensjonariusze, którym towarzyszyła rodzina. Zdarzało się, że członkowie komisji słyszeli jak wyborca informował opiekuna, na kogo będzie głosować. W niektórych przypadkach opiekunowie trzymali rękę wyborcy w trakcie dokonywania głosowania. Danuta Kukawka - pracownica zakładu, widziała jak w jednym przypadku opiekun dokonał skreślenia na prośbę pensjonariusza. Z kolei członek komisji Emil Misiukiewicz słyszał jak jeden z pensjonariuszy mówił opiekunowi, aby ten dokonał za niego skreślenia (zeznania świadków: Agaty Teresy Koronkiewicz k. 21 v-23, 64v-65v, Teresy Bożenny Banaszewskiej k. 58v-59, 65v-66, Mirosławy Dorochowicz k. 59v, Bożenny Hancz k. 60-61, 66-66v, Danuty Kukawki k. 61- 62v, 66v, Emila Misiukiewicza k. 62v-63, Krystyny Ponomarow k. 63v, Rafała Szypulskiego k. 64, Jadwigi Tumialis k. 64, spis wyborców koperta k. 40).

W dniu wyborów mąż zaufania Agata Teresa Koronkiewicz udała się do Obwodowej Komisji Wyborczej w Domu Pomocy Społecznej Kalina. Przebywała tam od ok. 8.20 do ok. 12.20. W trakcie swojej obecności wielokrotnie wychodziła do palarni. Ponownie przysłała do lokalu przed godziną 22-gą w trakcie liczenia głosów. W trakcie wyborów mąż zaufania miała miejsce, z którego nie widziała, co się dzieje w oddzielonych miejscach zapewniających tajność głosowania. Chodziła jednak po lokalu wyborczym i zaglądała za kotary, wbrew sprzeciwowi komisji. Widziała

wówczas, jak pracownicy zakładu przytrzymywali rękę osób głosujących. Podniesionym głosem mówiła, że tak nie wolno. Sprzeciwiała się wchodzeniu wyborców wraz z opiekunami za parawan (zeznania świadka Agaty Teresy Koronkiewicz k. 21 v-23, Teresy Bożenny Banaszewskiej k. 58v-59, Bożenny Hancz k. 60-61, Danuty Kukawki k. 61-62, Emila Misiukieiwcza k. 62v-63).

Tadeusz Franciszek Zamaro jest pracownikiem DPS „Kalina” w Suwałkach zatrudnionym na stanowisku specjalisty. Ma codzienną styczność z pensjonariuszami. Decyduje o wyposażeniu pensjonariuszy w meble, ubrania. Jest w bardzo bliskich kontaktach z osobami przebywającymi w DPS-ie (zeznania świadka Bożenny Hancz k. 61).

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Marek Kaczmarek jako wyborca był czynnie legitymowany do wniesienia protestu wyborczego. Wynika to wprost z treści art. 58 ust. 3 stawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do gmin, rad powiatów i sejmików województw (t.j. Dz. U. 2010 r., Nr 176, poz. 1190) - dalej - Ordynacja wyborcza. Także złożony przez niego protest wyborczy spełnia wszystkie wymogi formalne: złożony został w terminie 14 dni od dnia wyborów, wskazane zostały także naruszone przepisy, sformułowane zostały w nim zarzuty, przedstawione i wskazane zostały także dowody, na których oparte zostały zarzuty. Określony został również zakres protestu - stwierdzenie nieważności wyboru radnego do Rady Miejskiej w Suwałkach - Tadeusza Zamaro w okręgu wyborczym nr 3.

Z tego względu konieczne jest merytoryczne zbadanie zasadności wniesionego protestu wyborczego.

Zgodnie z art. 61 ust. 1a Ordynacji wyborczej sąd okręgowy orzeka o nieważności wyborów lub o nieważności wyboru radnego, jeżeli okoliczności stanowiące podstawę protestu miały wpływ na wynik wyborów. Rozstrzygając więc protest wyborczy sąd ma obowiązek zbadać czy doszło do naruszenia przepisów ustawy i czy naruszenie to miało wpływ na wynik wyborów.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 Ordynacji wyborczej wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw są powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym.

Zasada tajności odnosi się wyłącznie do głosowania, a nie do całego procesu wyborczego. Tajność głosowania stanowi istotną gwarancję swobodnego podejmowania indywidualnych decyzji wyborczych. Podkreślenia wymagania jednak, że wymagania tajności głosowania adresowane jest przede wszystkim do organów wyborczych. Nie pozwala na zidentyfikowanie głosu wyborcy i przez to chroni go przed ewentualnymi konsekwencjami za to, w jaki sposób głosował.

Zasada tajności głosowania nie wiąże wyborcy i nie oznacza, że on sam nie może ujawnić dokonanego wyboru. Przepisy Ordynacji wyborczej nie poświęcają kwestiom dotyczącym tajności głosowania zbyt dużo miejsca. Przepis art. 41 Ordynacji stanowi jedynie, że w lokalu wyborczym wydzielą się miejsca zapewniające tajność głosowania w liczbie umożliwiającej wyborcom swobodne z nich korzystanie. Niewątpliwie więc zasada tajności dotyczy członków komisji, a także mężów zaufania. Ustawo dopuszcza tylko jeden wyjątek od wymagania osobistego oddania głosu w lokalu wyborczym - głosowanie przez pełnomocnika - art. 2 ust. 3 i art. 40 a-h. Jednak głosowanie za pośrednictwem pełnomocnika jest wyłączone w przypadku głosowania odbywającego się w: obwodach głosowania utworzonych w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych oraz w oddziałach zewnętrznych tych zakładów i aresztów, oraz w obwodach głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich.

Nie ma jednak przeszkód, aby w tak utworzonym obwodzie głosowania niepełnosprawny wyborca mógł na swoją prośbę korzystać z pomocy innej osoby z wyłączeniem członków komisji i mężów zaufania (art. 46 Ordynacji). Wyjątkiem od zasady osobistego głosowania jest możliwość udzielenia przez inną osobę pomocy technicznej w głosowaniu wyborcy niepełnosprawnemu, na jego prośbę. Pomoc ta ma charakter wyłącznie techniczny i nie może polegać na powzięciu za niepełnosprawnego wyborcę decyzji lub zasugerowaniu mu, na kogo i na którą listę oddać głos. Zakres pomocy udzielonej osobie niepełnosprawnej w akcie głosowania zależy od stopnia i rodzaju niepełnosprawności głosującego. Istota pomocy sprowadza się do umożliwienia wyrażenia woli niepełnosprawnemu wyborcy, a nie do wpływania na dokonywany przez daną

osobę wybór. Niepełnosprawny wyborca powinien sam wybrać do pomocy osobę, do której ma zaufanie. Osoba udzielająca pomocy niepełnosprawnemu wyborcy może, na jego życzenie, przebywać razem z nim w jednej kabinie.

Ordynacja samorządowa zawiera kompleksowe uregulowanie problematyki wyborów samorządowych. Nie jest jednak regulacją zupełną świadczą o tym zawarte w niej odesłania do innych ustaw: ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art. 66 ust. 1 Ordynacji do Sejmu Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej czuwa nad zapewnieniem tajności głosowania oraz nad utrzymaniem porządku i spokoju w czasie głosowania. Przewodniczący komisji ma prawo zażądać opuszczenia lokalu wyborczego przez osoby naruszające porządek i spokój.

Tajność głosowania przejawia się głównie w tym, że wyborca powinien sam wejść do kabiny, zapoznać się z pouczeniem o zasadach głosowania, dokonać wyboru i osobiście wrzucić kartkę do urny. Głosowanie ma charakter indywidualny, jednak zwyczajowo obecność dzieci w kabinie podczas głosowania jednego z rodziców i powierzenie dziecku czynności technicznych związanych z wrzuceniem karty do urny nie narusza tajności głosowania. Natomiast kontrola lub nadzór dorosłego członka rodziny nad drugim podczas aktu głosowania narusza zasadę tajności. Wyborca głosuje osobiście. Niedopuszczane jest głosowanie za członków rodziny lub za inne osoby.

Nie oznacza to jednak, iż w każdym przypadku przewodniczący komisji stwierdzający, że do kabiny weszło więcej osób zobligowany jest podejmować działania w celu usunięcia z kabiny nadwyżki wyborców, czy osób postronnych. Jeżeli nikt nie sygnalizuje problemu wówczas zwyczajowo przyjmuje się, że sytuacje kiedy członkowie rodzin wchodzą np. parami do kabiny, nie rodzą żadnych konsekwencji prawnych i nie wywołują żadnych działań komisji wyborczej.

W niniejszej sprawie większość wyborców to osoby niepełnosprawne, które z racji swoich ułomności zdrowotnych przebywają w domu pomocy społecznej. Jak wskazuje przeprowadzone postępowanie dowodowe wielu z nich korzystało w

momencie wyborów z pomocy technicznej osób godnych zaufania. Osoby te, najczęściej opiekunowie, pomagali im się ubrać, następnie wieźli ich lub pomagali im dojść do lokalu wyborczego, często przedkładali członkom komisji dokument tożsamości wyborcy, a następnie wchodzili razem z osobą niepełnosprawną do kabiny wyborczej. Wyborcy w lokalu wyborczym nie zwracali się z prośbą do swych opiekunów, żeby weszli z nimi do kabiny. Jednak wspólne przyjście, brak protestów, wskazują na to, że między wyborcą a jego opiekunem było już wcześniejsze porozumienie odnośnie technicznego przebiegu głosowania. Niezasadne są więc zarzuty męża zaufania, że opiekunowie wchodzili bez wcześniejszej prośby wyborcy. Specyfika tego lokalu wyborczego przejawiała się właśnie w takim sposobie głosowania.

Skarżący w swym proteście wyborczym podnosił, iż wyborcy głosowali niesamodzielnie, że ich rękę trzymał opiekun. Istotnie w wielu wypadkach opiekun przytrzymywał nadgarstek wyborcy, miało to miejsce zarówno przy składaniu podpisu na liście wyborczej jak i w kabinie. Należy jednak zauważyć, iż nie działało się to wbrew woli głosującego. Trzymanie nadgarstka było pewnego rodzaju pomocą techniczną. Wielu z pensjonariuszy DPS Kalina cierpi na schorzenia związane z niedowładem kończyn, niektórzy cierpią na chorobę Parkinsona, która przejawia się drżeniem rąk. Tymczasem przepisy prawa stawiają pewne ścisłe wymogi ważności głosów - krzyżyk ma się zmieścić w obrębie kratki. Dlatego opiekun musiał przytrzymywać rękę i nakierować ją czasami, stąd też część świadków (m.in. mąż zaufania) słyszała jak opiekun pytał się wyborcy, na kogo chce oddać głos. Miało to na celu położenie dłoni przy nazwisku konkretnego kandydata, aby w tym właśnie miejscu nastąpiło skreślenie, które odzwierciedlałoby wolę głosującego. O samodzielności dokonywanych wyborów świadczy także fakt, że wielu wyborców zasłaniało przed opiekunem kartę wyborczą, aby ten nie widział, na kogo głos jest oddawany. Co istotne mąż zaufania, a także pozostali świadkowie, nie widzieli, ani nie słyszeli, aby ktokolwiek z personelu narzucał wyborcy na kogo ma głosować i aby wskazywał na karcie konkretne nazwisko. Świadczy to o jedynie technicznej pomocy opiekuna, który nie wywierał żadnej presji na głosującego.

Jedynie dwaj świadkowie wskazywali na możliwość odstępstwa od zasady samodzielnego oddania głosu przez wyborcę. Świadek Emil Misiukiewicz wskazał, że widział jak wyborca, który ma niesprawne ręce, mówił opiekunowi, aby ten za niego dokonał skreślenia. Świadek nie widział jednak momentu oddania głosu, gdyż parawan to zasłaniał. Brak jest zatem dowodu wskazującego na to, że w kabinie to opiekun w istocie dokonał skreślenia, a nie wyborca. Drugi ze świadków Danuta Kukawka wskazywała, iż widziała jak jedna z pensjonariuszek mówiła opiekunce kogo ma zakreślić, wówczas podeszła mąż zaufania pani Koronkiewicz i zwróciła uwagę. Wtedy głosząca odpowiedziała, że ma niesprawne ręce, ale rozum sprawny i wie na kogo ma głosować. Skreślenia za tę osobę dokonał opiekun. Niewątpliwie tak oddany głos został oddany nieprawidłowo. Odzwierciedlał jednak wolę wyborcy. Brak jest jednak danych na kogo został oddany.

W przebiegu głosowania Sąd dopatrywał się jeszcze jednego naruszenia Ordynacji wyborczej. Doszło do niego na skutek niewłaściwego zachowania się męża zaufania - Agaty Koronkiewicz. Mężowie zaufania w obwodzie głosowania to osoby obdarzone zaufaniem kandydatów na radnych i ich komitetu wyborczego, którym powierzono odpowiedzialne obowiązki społeczne. Są oni przedstawicielami list kandydatów na radnych, reprezentującymi ich interesy w czasie głosowania i ustalania wyników głosowania w obwodzie głosowania. Męża zaufania tak jak i członków komisji wyborczej obowiązuje zasada zachowania tajności głosowania. Tymczasem mąż zaufania w niniejszym lokalu wyborczym nie obserwowała tylko wyborów. Agata Koronkiewicz, jak sama potwierdziła, zaglądała za parawan, obserwowała akt głosowania, zwracała także wyborcom uwagę, że w zbyt dużym stopniu korzystają z pomocy opiekunów. Wielokrotnie z tego powodu była upominana przez członków komisji wyborczej. Jak wskazywali zeznający świadkowie - członkowie komisji mąż zaufania ingerowała w wybory, zaglądała za parawan i chciała widzieć moment oddawania głosu. Była przy tym bardzo nerwowa, pouczała zarówno członków komisji jak i wyborców.

Jak wskazują komentatorzy, m.in. w Komentarzu do art.111 ustawy z dnia

16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz.U.10.176.1190), [w:] K.W. Czaplicki, B. Dauter, A. Kisielewicz, F. Rymarz, Samorządowe prawo wyborcze. Komentarz, ABC, 20 10, wyd. II - Ordynacja wyborcza dość ogólnie określa kompetencje mężów zaufania, którzy często pragną czegoś więcej, dlatego tak łatwo dochodzi do nieporozumień. W doktrynie zwraca się uwagę na bardzo emocjonalne nastawienie mężów zaufania do szans wyborczych reprezentowanych przez nich list kandydatów, a także na brak przygotowania merytorycznego i słabą znajomość prawa wyborczego. Zainteresowanie i ingerencja mężów zaufania w proces wyborczy nie powinny utrudniać i zakłócać merytorycznej pracy obwodowej komisji wyborczej. W krańcowych przypadkach zakłócenia porządku i spokoju w czasie głosowania decydujący głos i stosowne środki ma przewodniczący obwodowej komisji wyborczej (art. 50 ordynacji).

Zdaniem Sądu nie doszło do innych naruszeń obowiązujących przepisów prawa. Mąż zaufania podnosiła, iż wyborcy byli stłoczeni, że niemal wszystkich przywożono, aby oddali głos w tym samym czasie, co powodowało chaos. Ponadto wielu z nich nie wiedziało w czym uczestniczy. Z takimi zarzutami nie sposób się jednak zgodzić.

Każdy z wyborców może udać się do lokalu wyborczego w dogodnym dla niego momencie. Osoby głosujące w omawianym lokalu wyborczym są grupą specyficzną. Wielu z nich do lokalu udało się dużo wcześniej przed jego otwarciem. Czekali przed drzwiami lokalu, dyskutowali. Są to najczęściej osoby starsze, które mają swoje przyzwyczajenia i wolą ważne dla nich sprawy załatwić z samego rana. Spowodowało to, że w godzinach rannych w lokalu wyborczym wyborcy czekali w kolejce na możliwość oddania głosu. Budziło to pewnego rodzaju zamieszanie, które im w żaden sposób nie przeszkadzało. Brak jest jakichkolwiek dowodów na to, że wyborcy ci zostali specjalnie stłoczeni po to by wpłynąć na wynik wyborów.

Kilkunastu wyborców, udając się do lokalu wyborczego, nie miało przy sobie dokumentu tożsamości. Dowody osobiste znajdowały się już w lokalu wyborczym. Ma to związek z tym, że niektórzy pensjonariusze nie trzymają w

swoich pokojach dowodów osobistych, a oddają je do sejfów. Należy jednak zauważyć, iż w momencie przybycia danego wyborcy do lokalu dowód był mu wręczany, a następnie członkowie komisji stwierdzali tożsamość na podstawie tego dokumentu i porównania przybyłej osoby ze zdjęciem widniejącym w dokumencie. Takiego zachowania nie można jednak uznać za naruszającego Ordynację wyborczą. Mąż zaufania podnosiła także, że do godziny 10.00 głos oddało ponad 120 osób, co wskazywało na stłoczenie ludzi i brak swobody głosowania. Jednak jej twierdzenia nie znajdują potwierdzenia. Istotnie frekwencja w tym obwodzie była bardzo wysoka, jednak przewodnicząca komisji wskazała, iż o godzinie 10.00 złożyła meldunek do Miejskiej Komisji Wyborczej, że do tej godziny frekwencja wyniosła 27% (k. 65v), a więc do tej godziny nie głosowało (wbrew temu, co twierdzi świadek) 120 osób, biorąc pod uwagę liczbę osób uprawnionych do głosowania.

W ocenie Sądu wyborcy mieli świadomość, w czym uczestniczą. Osoby te chciały zagłosować. Nawet ci którzy przybyli z opiekunami i korzystali z ich pomocy zasłaniaли przed nimi kartę do głosowania, ponadto ci mniej sprawni mówili opiekunowi na kogo chcą oddać głos, aby ten mógł nakierować rękę. Wielu z nich oburzało się także na męża zaufania, za to, że kwestionuje ich zdolność do dokonania wyboru. Świadek Agata Koronkiewicz wskazywała, że osoby biorące udział w wyborach to ludzie bez kontaktu, nieświadomi, jednocześnie zeznała, że byli oburzeni, że nie pozwalano im podpisać się pełnym nazwiskiem na liście wyborczej. Wskazuje to na istnienie rozbieżności w zeznaniach świadka, co powoduje że nie można zeznań tego świadka uznać za w pełni wiarygodnych. W zeznaniach świadka pojawiają się także inne rozbieżności. Jak zeznał świadek, w tym obwodzie zostało oddanych kilka głosów nieważnych (k. 22v), tymczasem z protokołu głosowania wynika, że wszystkie głosy były ważne.

Podkreślenia wymaga, że komisja wyborcza w obwodzie nr 23 składała się z przedstawicieli różnych komitetów wyborczych. Była więc pluralistyczna. Żaden z członków komisji nie uważał przy tym, aby doszło do wpływania na wolę wyborców albo też do sfałszowania wyborów. Członkowie komisji mieli jedynie

zastrzeżenia do sposobu zachowania męża zaufania, na co zwracali mu uwagę.

Nie bez znaczenia dla faktu, że w tym obwodzie wyborczym wygrał Tadeusz Zamaro jest także okoliczność, że wszyscy wyborcy znali go osobiście. Co przełożyło się na tak dobry wynik wyborczy tego kandydata.

Biorąc powyższe pod uwagę jednoznacznie stwierdzić należy, że w trakcie głosowania w Obwodowej Komisji Wyborczej Nr 23 w Suwałkach doszło do złamania przepisów Ordynacji wyborczej - mąż zaufania działał wbrew zasadzie tajności wyborów, ponadto jak zostało wykazane -jeden głos został oddany nie bezpośrednio przez wyborcę, ale przez jego opiekuna.

Jednak wnoszący protest wyborczy nie wykazał, aby naruszenie przepisów miało wpływ na wynik wyborów.

Zgodnie z postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3 marca 1999 r. w sprawie sygn. akt I ACz 248/99, które wprawdzie zostało wydane w poprzednim stanie prawnym, ale znajduje zastosowanie także obecnie - nie jest tak, że każde naruszenie przepisów ordynacji wyborczej prowadzi będzie do uznania wyborów za nieważne, aczkolwiek każde takie naruszenie stanowić może podstawę protestu wyborczego. Musi istnieć związek przyczynowo-skutkowy między owym naruszeniem ordynacji wyborczej, a wadliwością procesu głosowania i ustalenia wyników wyborów. Naruszenie ordynacji wyborczej tylko wtedy skutkować będzie nieważnością wyborów, gdy owo naruszenie doprowadziło w efekcie do wadliwego ustalenia wyników wyborów.

Fakt zaglądania przez męża zaufania za parawan, gdzie wyborca dokonuje wyboru nie może być uznany za mający wpływ na wynik wyborczy. Zwłaszcza, że jak wskazywali członkowie komisji wyborczej po kilkukrotnym zwróceniu uwagi mąż zaufania Agata Koronkiewicz nie zaglądała już za parawan. Bez znaczenia dla wyniku wyborów jest także oddanie jednego głosu nie bezpośrednio przez wyborcę, ale przez jego opiekuna z zachowaniem woli wyborcy. Jak wynika z wyników wyborów ogłoszonych przez Państwową Komisję Wyborczą (<http://wybory2010.pkw.gov.pl>) - w całym okręgu wyborczym nr 3 Tadeusz Franciszek Zamaro zdobył 250 głosów, osobą z tej samej listy wyborczej, która zdobyła kilka głosów mniej był Ryszard Ołów, który w całym okręgu otrzymał

244 głosy. Przyjmując więc nawet, że głos oddany przez opiekuna został oddany na Tadeusza Franciszka Zamaro, to uznać należy, że jeden głos nieważny nic w sytuacji wyników w całym okręgu nie zmienił. Wnoszący protest nie wykazał więc, aby doszło do naruszenia Ordynacji wyborczej, które miałyby wpływ na wynik wyborów. Nie ma wobec tego podstaw do tego, aby z tej przyczyny wybory w tym okręgu uznać za nieważne.

Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 61 ust. 1 Ordynacji wyborczej orzeczono jak w sentencji.

Sygn. akt I Ns 564/10

POSTANOWIENIE

Dnia 25 stycznia 2011 r.

Sąd Okręgowy w Łodzi, Wydział I Cywilny

w składzie: Przewodniczący SSO Izydor Rekść

Sędziowie: S.O. Antoni Hryniewicz

S. O. Jacek Chrostek

Protokolant Damian Kaczmarek

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2011 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku Komitetu Wyborczego Stowarzyszenie " Nasza Mała Ojczyzna" z udziałem Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w Białej Rawskiej Komisarza Wyborczego w Skierniewicach

w trybie art. 58 ustawy Ordynacja Wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw

postanawia:

stwierdzić nieważność wyborów Burmistrza Miasta Biała Rawska Zarządzonych na dzień 21 listopada 2010 roku i nakazać przeprowadzenie ponownych wyborów w II turze zarządzonych na dzień 05 grudnia 2010 roku poczynając od ponownego

przeliczenia oddanych głosów w głosowaniu na Burmistrza Miasta Biała Rawska we wszystkich Obwodowych Komisjach Wyborczych po powołaniu nowych Komisji Wyborczych.

Sygn. akt I Ns 564/10

UZASADNIENIE

Komitet Wyborczy „Nasza Mała Ojczyzna” w Białej Rawskiej, protestem wyborczym z dnia 14 grudnia 2010 roku domagał się unieważnienia II tury wyborów z dnia 5 grudnia 2010 roku w okręgu wyborczym Gmina Biała Rawska na urząd Burmistrza i zarządzenie przeprowadzenia ponownych wyborów. Protestujący podniósł szereg nieprawidłowości dotyczących przebiegu agitacji wyborczej w dniach 4 i 5 grudnia 2010 roku, popełnienie przestępstw wyborczych, a przede wszystkim naruszenie sposobu kwalifikowania głosów jako nieważnych.

(protest wyborczy k. 2-7)

Uczestnicy postępowania Komitet Wyborczy „Porozumienie Bez Podziałów” i Przewodniczący Miejskiej Komisji Wyborczej w Białej Rawskiej wnosili o oddalenie protestu. Komisarz Wyborczy w Skierniewicach przyłączył się do protestu.

(protokół rozprawy k. 37)

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 5 grudnia 2010 roku w trybie ustawy z dnia 16 lipca 1998 roku Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województwa (j.t. Dz. U. z 2010 r., Nr 176, poz. 1190) w związku z ustawą z dnia 20 czerwca 2002 roku o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (j.t. Dz. U. z 2010 r., Nr 176, poz. 1191) odbyła się II tura wyborów, w tym również na terenie Gminy Biała Rawska. Podliczenie głosów dwóch kandydatów, Bogdana Pietrzaka i Wacława Adamczyka, z 7 okręgów wykazało różnicę 2 głosów. Liczbę głosów nieważnych podliczono na 63. Z nadesłanych do Sądu kart do głosowania i protokołów Obwodowych Komisji Wyborczych, Sąd dokonał oględzin kart wyborczych zakwalifikowanych jako nieważne w największym obwodzie nr 7. Tam też liczba głosów nieważnych określona została na 27. W oględzinach uczestniczyli również uczestnicy

postępowania z prawem wypowiedzenia się co do zakwalifikowania ważności głosów. Z 27 kart uznanych przez Obwodową Komisję Wyborczą za nieważne, 8 z nich zarówno Sąd, jak i wszyscy uczestnicy postępowania uznali bezspornie za ważne oddane głosy, a jedynie 13 było ewidentnie nieważnych. Już to stwierdzenie pozwala na uznanie protestu za zasadny z powodu błędnego kwalifikowania ważności głosów, zaś różnica 8 głosów przesądza o wadliwości ostatecznych wyników wyborów. Podkreślić należy, że o ważności głosu decyduje umieszczenie znaku X w kratce obok nazwiska kandydata o czym zawarte jest pouczenie na karcie do głosowania. Znak X zaś rozumienie się jako każde dwie krzyżujące się linie w obrębie kratki. Za głos ważny uznać należy również zakreślenie wielu linii w kratce tak, by choć dwie się w niej skrzyżowały. Wszelkie natomiast dopiski, czy nadmiar kresek w kratce, a nawet w innych miejscach karty wyborczej, uznać należy za nieistniejące. Ważny jest również wybór dokonany przez krzyżujące się linie w kratce nawet w sytuacji, gdy w innej kratce zakreślono inne znaki, ale bez wyraźnego skrzyżowania linii.

Wskutek wykazanej powyżej wadliwości obliczania części wyników wyborów, z mocy art. 61 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województwa Sąd nakazał powtórzenie II tury wyborów poczynając od ponownego przeliczenia oddanych głosów w głosowaniu na Burmistrza Miasta Biała Rawska we wszystkich Obwodowych Komisjach Wyborczych. Celem zagwarantowania obiektywnego wyliczenia wyników wyborów, Sąd nakazał również powołanie nowych Komisji Wyborczych.

Na marginesie należy wskazać, że pozostałe zarzuty protestującego nie zostały wykazane prawomocnymi orzeczeniami wydanymi w postępowaniu karnym i Sąd nie rozpatrywał ich zasadności, zwłaszcza, że w pozostałym zakresie protest okazał się zasadny.